

Czego Bóg od nas oczekuje?

(por. Mi 6,6-8)

TYDZIEŃ MODLITW O JEDNOŚĆ CHRZEŚCIJAN

18-25 stycznia 2013

© Copyright by

Rada ds. Ekumenizmu
Konferencji Episkopatu Polski
i
Polska Rada Ekumeniczna

Teksty Pisma Świętego

Psalmy, Pieśń nad Pieśniami, Nowy Testament – Przekład Ekumeniczny:
*Pismo Święte Nowego Testamentu. Przekład Ekumeniczny. Wydanie piąte
poprawione*, Warszawa 2012. © Towarzystwo Biblijne w Polsce.

Pozostałe księgi biblijne – Biblia Warszawska:
*Biblia to jest Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Nowy prze-
kład*, Warszawa 1975 © Towarzystwo Biblijne w Polsce.

ISSN 0208-9424

Redakcja:

*Andrzej Gontarek
Krzysztof Nitkiewicz
Henryk Paprocki
Sławomir Pawłowski
Edward Puślecki
Kalina Wojciechowska*

Przygotowanie do druku:

Sławomir Pawłowski

Część I

WPROWADZENIE

1. Słowo polskiego Komitetu Redakcyjnego

Sposób wykorzystania materiałów

Tydzień i rok

Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan trwa w Polsce od 18 do 25 stycznia. Termin ten został zaproponowany przez pioniera ruchu ekumenicznego, Paula Wattsona z USA, w 1908 r., aby obejmował czas między dniem wspominającym św. Piotra (18 stycznia – niegdyś w rzymskim kalendarzu święto katedry Apostoła), a dniem upamiętniającym św. Pawła (25 stycznia – święto jego nawrócenia), co miało mieć symboliczne znaczenie. Na półkuli południowej, gdzie w styczniu zwykle trwają wakacje, Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan jest zazwyczaj obchodzony w innym terminie, np. w okresie obejmującym święto Pięćdziesiątnicy (propozycja ruchu „Wiara i Ustrój” z 1926 r.), co również zyskuje rangę symbolu.

Usilnie zachęca się Kościoły, by korzystały z tych materiałów przez cały rok, np. podczas comiesięcznych spotkań czy nabożeństw ekumenicznych, godzin biblijnych, w pracy duszpasterskiej wśród młodzieży, studentów, dorosłych. Podane w broszurze tzw. tematy do refleksji mogą

posłużyć za wstęp do dyskusji, którą z kolei można zakończyć zaproponowanymi modlitwami.

Nabożeństwa codzienne i nabożeństwo centralne

W ramach Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan niektóre Kościoły, diecezje czy miasta organizują jedno nabożeństwo, inne spotykają się każdego dnia Tygodnia (właściwie oktawy). Jeszcze inne spośród tych ośmiu nabożeństw wybierają jedno, któremu nadają charakter obchodów centralnych, najczęściej w niedzielę. Należy tu podkreślić, że przypadająca w Tygodniu Modlitw niedziela ma szczególne znaczenie duszpasterskie.

Niniejsza broszura uwzględnia każdą z tych możliwości, czemu służy propozycja nabożeństwa Słowa Bożego oraz bogaty zestaw modlitw na każdy dzień, łącznie z czytaniem biblijnymi i komentarzami.

Międzywyznaniowo i konfesyjnie

Materiały Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan można wykorzystać zarówno podczas nabożeństw międzywyznaniowych jak i w ramach nabożeństw tylko jednej konfesji, włączając proponowane modlitwy – na ile to możliwe – do własnych porządków liturgicznych.

Na nabożeństwach centralnych w diecezjach Kościoła Rzymskokatolickiego, na które zapraszani są duchowni i świeccy z bratnich Kościołów chrześcijańskich, zalecane jest organizowanie nabożeństwa słowa Bożego. Jeżeli jednak raczej duszpasterskie podpowiadają, że ze względu na większy udział wiernych wskazane jest umieszczenie modlitw o jedność chrześcijan w ramach Mszy św., skorzystać należy z Mszału Rzymskiego, wzbogacając celebrację o podane w broszurze teksty (czytania biblijne, modlitwy).

Zwyczajem przyjętym w Polsce na nabożeństwach ekumenicznych stosowana jest gościnna wymiana kaznodziei. Jeżeli kazanie wygłasza przedstawiciel jednego nurtu chrześcijaństwa, pozdrowienie do zgromadzonych przekazać mogą przedstawiciele innych tradycji.

Wspólnotowo i indywidualnie

Choć wspólnotowa modlitwa o jedność chrześcijan ma charakter uprzywilejowany, to jednak chrześcijanin powinien także modlić się do Ojca, „który widzi w ukryciu” (por. Mt 6,6). Materiały mogą służyć także tym, którzy chcieliby oddać się osobistej modlitwie w intencji jedności chrześcijan. Warto mieć przy tym świadomość, że wszyscy modlący się o większą widzialną jedność Kościoła tworzą wspólnotę, nawet gdy modlą się indywidualnie.

Przygotowanie materiałów

Zarys materiałów na tegoroczny Tydzień Modlitw został przygotowany przez Chrześcijański Ruch Studencki w Indiach (Student Christian Movement of India), w konsultacji z Wszelchindyjską Federacją Uniwersytetów Katolickich (All India Catholic University Federation) i Narodową Radą Kościołów w Indiach (National Council of Churches in India). Do powstania tych materiałów przyczynili się w szczególności:

- Jego Ekscelencja metropolita dr Geevarghese Mar Coorilos (Syro-Malankarski Kościół Ortodoksyjny);
- Pani Bernadine – Wszelchindyjska Federacja Uniwersytetów Katolickich (Kościół Rzymskokatolicki);
- Dr Aruna Gnanadason – Chrześcijański Ruch Studencki w Indiach (Kościół Południowych Indii);
- Dr Peniel Rufus Rajkumar – Zjednoczony College Teologiczny (Kościół Południowych Indii);
- Br. Vineeth Koshy – Narodowa Rada Kościołów w Indiach (Syro-Malankarski Kościół Ortodoksyjny);
- Pani Anicita Hepsibah – Chrześcijański Ruch Studencki w Indiach (Kościół Południowych Indii);
- Pani Chrisida Nithyakalyani – Chrześcijański Ruch Studencki w Indiach (Tamilski Ewangelicki Kościół Luterski);

– Ks. Raj Bharath Patta – Chrześcijański Ruch Studencki w Indiach (Ewangelicki Kościół Luterński Andhry).

Teksty przygotowane przez tę grupę zostały ostatecznie opracowane przez członków Międzynarodowego Komitetu mianowanego przez Komisję Wiara i Ustrój Światowej Rady Kościołów i Papieską Radę ds. Popierania Jedności Chrześcijan.

Polską wersję materiałów przygotował po raz szesnasty ekumeniczny Zespół Redakcyjny, powołany przez Komisję ds. Dialogu między Polską Radą Ekumeniczną a Konferencją Episkopatu Polski. Komisji obecnie współprzewodniczą: abp Jeremiasz (Kościół Prawosławny) i bp Krzysztof Nitkiewicz (Kościół Rzymskokatolicki).

Bp dr Edward Puślecki	zwierzchnik Kościoła Ewangelicko- -Metodystycznego w RP, Warszawa
Bp dr Krzysztof Nitkiewicz	Kościół Rzymskokatolicki, biskup sandomierski
Dr hab. Kalina Wojciechowska	Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP, Warszawa
Ks. Andrzej Gontarek	Kościół Polskokatolicki w RP, Lublin
Ks. dr Henryk Paprocki	Polski Autokefaliczny Kościół Prawo- sławny, Warszawa
Dr Sławomir Pawłowski SAC	Kościół Rzymskokatolicki, Lublin,

Zespół Redakcyjny pragnie podziękować Księdzu Biskupowi Zdzisławowi Trandzie (Kościół Ewangelicko-Reformowany) za wieloletnią kompetentną współpracę przy opracowywaniu kolejnych polskich edycji materiału na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan.

2. Tekst biblijny

(Mi 6,6-8)

*Z czym mam wystąpić przed Panem, pokłonić się Bogu Najwyższemu?
Czy mam wystąpić przed Nim z całopaleniami, z rocznymi cielętami?*

*Czy Pan ma upodobanie w tysiącach baranów, w dziesiątkach tysięcy
strumieni oliwy? Czy mam dać swojego pierworodnego za swoje przestęp-
stwo, własne dziecko na oczyszczenie mojego grzechu?*

*Oznajmiono ci, człowiecze, co jest dobre i czego Pan żąda od ciebie:
tylko, abys wypełniał prawo, okazywał miłość bratnią i w pokorze chodził
ze swoim Bogiem.*

(por. Biblia Warszawska)

3. Wprowadzenie w tematykę roku 2013

Czego Bóg od nas oczekuje?

(por. Mi 6,6-8)

Chrześcijański Ruch Studencki w Indiach – dla uczczenia swego stulecia – został zaproszony do przygotowania we współpracy z Wszechindyjską Federacją Uniwersytetów Katolickich i Narodową Radą Kościołów w Indiach materiałów na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan w 2013 r. Podczas przygotowań zdecydowano, że w kontekście wielkiej niesprawiedliwości w stosunku do dalitów¹ poszukiwania widzialnej

¹ Dalici (w języku hindi „uciśnieni”, zwani też niedotykalnymi) – zbiorcza nazwa określająca różne grupy ludności w indyjskim systemie kastowym. Zaliczają się do nich zarówno osoby należące do najniższych kast, jak i osoby, które w ogóle znajdują się poza systemem kastowym – pariasi indyjskiego społeczeństwa. Przez członków wyższych kast traktowani są jako

jedności chrześcijan, tak w Indiach jak i w Kościele, nie można oddzielać od przeciwstawiania się systemowi kastowemu i od zaakcentowania wkładu, jaki ci najbiedniejsi z biednych wnieśli w dzieło jedności.

Wspólnoty dalitów obejmują zarówno tych, którzy podlegają indyjskiemu systemowi kastowemu, jak i tych spoza niego. Wszyscy ci ludzie są jednak ofiarami systemu, będącego formą segregacji społecznej opartej na pojęciach rytualnej czystości i nieczystości. Dalicy pozostają na marginesie społeczeństwa, są słabo reprezentowani politycznie, wykorzystywani ekonomicznie i kulturowo wykluczeni. Ponieważ chrześcijaństwo nie zna tego typu podziałów, wspólnoty dalickie przyjmowały je jako swoją religię i obecnie 80% indyjskich chrześcijan to właśnie dalicy lub ich potomkowie.

Pomimo znacznego postępu dialogu w XX w. Kościoły w Indiach wciąż pozostają podzielone. Źródłem podziałów są różnice doktrynalne przejęte od Kościołów europejskich prowadzących na tych terenach działalność misyjną. Wewnętrznym podziałom Kościołów indyjskich sprzyja także system kastowy, który obok apartheidu, rasizmu i nacjonalizmu, stanowi wielkie wyzwanie dla jedności chrześcijan w Indiach i dla moralnego świadectwa Kościoła jako jednego ciała Chrystusa. System kastowy jest więc drażliwym zagadnieniem doktrynalnym. Osoby przygotowujące materiały na tegoroczny Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, mając na uwadze kontekst chrześcijaństwa indyjskiego, zapraszają nas do zbadania dobrze znanego biblijnego tekstu z Księgi Micheasza 6,6-8 i skupienia się na pytaniu: „Czego Pan od ciebie oczekuje?”.

Micheasz jest jednym z dwunastu mniejszych proroków Starego Testamentu. Pochodził z Moszeret leżącego na południowy zachód od Jerozolimy, swoją prorocką misję prowadził w Judei w latach 737-690 p.n.e., za panowania Jotama, Achaza i Hiskiasza (Mi 1,1).

nieczyści – ich dotknięcie (a w niektórych regionach Indii nawet spojrzenie) wymagało przeprowadzenia rytuału oczyszczającego. Dyskryminacja dalitów została uznana za bezprawną przez indyjską konstytucję z 1950 r., ale ich sytuacja społeczna poprawia się bardzo powoli.

Działał w tych samych politycznych, ekonomicznych i religijnych warunkach, co współczesny mu Izajasz, i wraz z nim był świadkiem zniszczenia Samarii oraz najazdu asyryjskiego na królestwo południowe w 701 r. p.n.e. Księga Micheasza wyraża smutek z powodu nieszczęścia, jakie dotknęło jego lud, i gniew wobec przywódców, którzy ten lud zdradzili (2,1-5).

Zwiastowanie Micheasza skupia się wokół idei sądu i zbawienia. Strukturę jego prorockiej Księgi można przyrównać do swego rodzaju wędrówki: od sądu nad Judą, Izraelem i ich przywódcami (rozdziały 1-3), przez zapowiedź zbawienia (rozdziały 4-5), przypomnienie istoty religijności (rozdział 6), do nadziei odrodzenia narodu i radości zbawienia (rozdział 7). W pierwszej części Micheasz surowo krytykuje tych przedstawicieli władzy – zarówno politycznej jak i religijnej – którzy jej nadużywają i okradają biednych. To oni *zdzierają z nich skórę i mięso z ich kości* (3,2) i *wymierzają sprawiedliwość za łapówki* (3,11). W drugiej części Micheasz wzywa lud, by poszedł *w pielgrzymce na górę Pana... który będzie nas uczył swoich dróg, abyśmy mogli chodzić jego ścieżkami* (4,2). W trzeciej części prorok przypomina, *co jest dobre i czego żąda Pan* (6,8). Przepowiednia Bożego sądu pojawia się w czwartej części Księgi wraz z wezwaniem, by oczekiwać zbawienia w nadziei i z wiarą w Boga, który *przebacza winę i odpuszcza przestępstwo resztkę swojego dziedzictwa* (7,18). Ta nadzieja skupia się na Mesjaszu, który będzie *pokojem* (5,4) i *przyjdzie z Betlejem* (5,1), niosąc zbawienie *aż po krańce ziemi* (5,3). Micheasz wzywa wszystkie narody świata, aby wzięły udział w tej wędrówce ku sprawiedliwości i pokojowi.

Orędzie Micheasza na temat sprawiedliwości i pokoju koncentruje się w rozdziałach 6,1 – 7,7 jego Księgi, a część tego przesłania stanowi motyw przewodni tegorocznego Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan. Prorok podkreśla rolę sprawiedliwości i pokoju w historii relacji Boga z ludźmi i zaznacza, że ta historia powinna stanowić podstawę etycznego postępowania i zachowań ludu. Tak jak inni prorocy, którzy działali w okresie monarchii izraelskiej, Micheasz przypomina ludowi wybranemu, że to Bóg wyprowadził go z niewoli egipskiej i przez Przymierze powołał do życia w godności, równości i sprawiedliwości. Prawdziwa wiara w Boga wiąże

się z osobistym uświęceniem i poszukiwaniem sprawiedliwości społecznej, a wybawienie od zniewolenia i codziennych upokorzeń wymaga, by człowiek raczej *wypełniał prawo, okazywał miłość bratnią i w pokorze obcował ze swoim Bogiem*, niż pielęgnował rytuał, ofiary i całopalenia (6,7-8).

Sytuacja dalitów w Indiach w dużym stopniu przypomina sytuację ludu Bożego w czasach Micheasza. Dalicy również doznają ucisku i niesprawiedliwości od tych, którzy chcieliby odmówić im praw i pozbawić godności. Prorok opisuje takich chciwych ludzi, którzy wykorzystują biednych, jako tych, którzy „jedzą mięso jego ludu, zdzierają z niego skórę i łamią jego kości” (3,3). Wzywa więc, aby – jak oczekuje tego Bóg – w centrum naszego życia religijnego umieścić sprawiedliwość, a nie rytuały i ofiary, które bez sprawiedliwości tracą swój sens. Przesłanie proroka jest aktualne również w kontekście dyskryminacji dalitów, legitymizowanej religijnie przez pojęcia rytualnej – lecz w tym wypadku niechrześcijańskiej – czystości i nieczystości. Micheasz akcentuje moralny aspekt wiary, a odniesienie tego do sytuacji współczesnych dalitów wymaga od nas odpowiedzi na pytanie, czego Bóg naprawdę od nas oczekuje – czy tylko składania ofiar, czy też kroczenia z Nim w sprawiedliwości i pokoju?

Chrześcijańskie uczniostwo wymaga kroczenia ścieżkami sprawiedliwości, miłosierdzia i pokory. Odniesienie do „wędrówki” zostało wybrane nieprzypadkowo jako element łączący osiem dni. Wędrowanie oznacza aktywność, zamierzone i ciągłe działanie. W znaczeniu przenośnym wskazuje na dynamikę chrześcijańskiego uczniostwa. Ponadto temat Dziesiątego Zgromadzenia Światowej Rady Kościołów, które odbędzie się w Busan (Pusan) w Korei w 2013 r. pod hasłem: „Bóg życia prowadzi nas do sprawiedliwości i pokoju”, współbrzmi z obrazem Trójjedynego Boga, który towarzyszy ludzkości i wkracza w jej historię, zapraszając wszystkich, by pielgrzymowali w partnerstwie.

Osiem podtematów Tygodnia Modlitw, odnoszących się do różnych sposobów wędrowania, umożliwi nam skupienie się na różnych wymiarach autentycznego chrześcijańskiego uczniostwa, które wiedzie ścieżką sprawiedliwości do życia (Prz 12,28a).

Dzień 1: Wędrując w dialogu

Zastanawiamy się nad znaczeniem praktykowania dialogu i rozmowy, jako środków pokonywania barier. Umiejętność mówienia i słuchania musi być uznana za podstawę zarówno w dialogu ekumenicznym, jak i w walkach o wyzwolenie ludzi na całym świecie. W takiej autentycznej rozmowie możemy lepiej poznawać Chrystusa.

Dzień 2: Wędrując z Chrystusem za nas wydanym

Przez uświadomienie sobie solidarności Chrystusa ukrzyżowanego z „ludźmi złamanymi” na świecie – takimi jak dalicy – staramy się, jako chrześcijanie, być częścią tej solidarności. Relacja Eucharystii i sprawiedliwości jest otwarta, a chrześcijanie są zaproszeni, by odkrywać, jak ma w praktyce wyglądać życie Eucharystią w świecie.

Dzień 3: Wędrując ku wolności

Dzisiaj jesteśmy zaproszeni, żeby wspierać wysiłki tych wspólnot, które są uciskane – tak jak dalicy w Indiach – kiedy protestują przeciw wszystkiemu, co zniewala i poniża ludzi. Jako chrześcijanie, oddani sprawie większej jedności, uczymy się, że usuwanie tego, co dzieli ludzi, jest istotną częścią pełni życia i wolności w Duchu Świętym.

Dzień 4: Wędrując jako dzieci ziemi

Łączy nas świadomość naszego miejsca w Bożym dziele stworzenia. Dzięki temu rozumiemy naszą zależność od siebie nawzajem i od ziemi. Uświadamiając sobie pilną potrzebę troski o środowisko i właściwego, sprawiedliwego podziału owoców ziemi, chrześcijanie są wezwani do składania aktywnego świadectwa.

Dzień 5: Wędrując jako przyjaciele Jezusa

Dzisiaj zastanawiamy się nad biblijnymi obrazami ludzkiej przyjaźni i miłości jako modelu miłości Boga do każdego człowieka. Zrozumienie, że jesteśmy umiłowanymi przyjaciółmi Boga, ma konsekwencje dla relacji we wspólnocie Jezusa. W Kościele wszelkiego rodzaju wyklucze-

nia są niezgodne z duchem tej miłości, która sprawia, że jesteśmy traktowani jednakowo – jak ukochani przyjaciele Jezusa.

Dzień 6: Wędrując ponad barierami

Iść z Bogiem to przekraczać bariery, które dzielą i ranią dzieci Boże. Czytania wybrane na ten dzień wskazują różne sposoby pokonywania ludzkich podziałów, znajdując kulminację w nauczaniu św. Pawła, który mówi: *wszyscy, którzy zostaliście zanurzeni w Chrystusa, przyoblekliście się w Chrystusa. Nie ma już Żyda ani Greka, nie ma niewolnika ani wolnego, nie ma mężczyzny ani kobiety. Wszyscy bowiem stanowicie jedność w Jezusie Chrystusie*” (Ga 3, 27-28).

Dzień 7: Wędrując solidarnie

Iść pokornie z Bogiem to solidaryzować się ze wszystkimi, którzy walczą o sprawiedliwość i pokój. Ma to konsekwencje nie tylko dla każdego z wiernych, ale również dla natury i misji całej chrześcijańskiej wspólnoty. Kościół jest wezwany i upoważniony, aby – przez wspieranie i troskę o biednych, potrzebujących i zepchniętych na margines – uczestniczyć ze wszystkimi w ich cierpieniu. Taki sens jest ukryty w naszej modlitwie o chrześcijańską jedność w tym tygodniu.

Dzień 8: Wędrując w radości i uwielbieniu

Biblijne teksty wybrane na ten dzień mówią o świętowaniu nie w sensie uczczenia pomyślnego zakończenia, ale jako znaku nadziei pokładanej w Bogu i w Jego sprawiedliwości. Również obchody Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan są znakiem naszej nadziei na to, że w wyznaczonym przez Boga czasie i za pomocą Bożych środków osiągniemy pełną jedność.

Dzisiaj Bóg wymaga od nas chodzenia ścieżką sprawiedliwości, miłości i pokory. Ta ścieżka uczniostwa to wąska droga królestwa Bożego, a nie autostrada typowa dla nowoczesnych krajów. Chodzenie ścieżką sprawiedliwości wymaga podjęcia trudu walki i gotowości na izolację które towarzyszą protestowi, oraz ryzyko związane z opieraniem się *władzom*

i zwierzchnościom (Ef 6,12). Ma to miejsce szczególnie wtedy, gdy ci, którzy mówią głośno o sprawiedliwości, są traktowani jak sprawcy problemów i burzyciele pokoju. Musimy zrozumieć, że pokój i jedność są pełne tylko wówczas, gdy zbudowane zostaną na fundamencie sprawiedliwości.

Tegoroczny Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan koncentruje się na wspólnocie dalitów. Dlatego – odwołując się do indyjskiej kultury – drogę uczniostwa można metaforycznie nazwać *drogą, której towarzyszy uderzanie w dalicki bęben*. Niektóre społeczności dalitów w indyjskich wioskach praktykowały rytualne bicie w bębny. Gra na bębnach oznaczała nie tylko wzywanie Bożej obecności. Dźwięk bębna odpędzał również to, co uważano za zło, i chronił społeczność w okresie przemian. Dzisiaj tę grę na bębnach uznaje się za wyraz dalickiej kultury i tożsamości. Dlatego, gdy mówimy o drodze uczniostwa z akompaniamentem dalickich bębnów, mamy na myśli takie aspekty uczniostwa, które nieustannie odwołują się do Bożej obecności przy najbardziej marginalizowanych. Jest to jednocześnie uczniostwo, które docenia siłę dalitów w przeciwstawianiu się złu i ich rolę w przyczynianiu się do dobra szerszej społeczności. Przypominamy formę uczniostwa, która afirmuje kulturę i tożsamość dalitów jako nową i nieoczekiwaną przestrzeń doświadczania obecności Chrystusa (por. Mt 25,40). Takie uczniostwo prowadzi do prawdziwej solidarności oraz chrześcijańskiej jedności wolnej od niesprawiedliwości, dyskryminacji i wykluczenia.

Jednym z zajęć, kojarzonych z niektórymi wspólnotami dalitów w Indiach, jest wytwarzanie sandałów. Dzięki temu zawodowi społeczności dalickie mogły przetrwać, dlatego symbolizuje on proces wspólnego wykuwania godności, odporności i nadziei w nieludzkich i poniżających warunkach. Mamy nadzieję, że codzienne rozważania, oparte na doświadczeniach dalitów w przetrwaniu wśród trudów i zmagani, staną się dla nas sandałami, które założymy, gdy będziemy próbowali w naszych lokalnych warunkach wędrować ścieżką sprawiedliwości i czynić to, czego wymaga od nas Bóg. *Każdy przejaw uprzedzeń w relacjach między chrześcijanami, opartych na systemie kastowym* – powiedział papież Jan Paweł II – *jest odwrotnością prawdziwej, ludzkiej solidarności, zagrożeniem dla szczerzej*

pobożności i poważną przeszkodą w misji Kościoła, która polega na ewangelizacji (przemówienie do biskupów Madras-Mylapore, Madurai oraz Cuddalore-Pondicherry, 17 listopada 2003 r.). Niech Bóg sprawiedliwości, jedności i pokoju pozwoli nam być prawdziwymi znakami ludzkiej solidarności i umacnia nas, abyśmy czynili to, czego Bóg od nas oczekuje.

4. Kościoły i ruch ekumeniczny w Indiach

Chrześcijanie stanowią pod względem liczebności trzecią grupę religijną w Indiach z 24 mln wiernych, to jest 2 % populacji (do 3 % według niektórych danych), która liczy 1,2 mld ludzi. (dla porównania: hinduiści stanowią 75%, muzułmanie 12 %, sikhowie 2 %, buddyści 1%).

Większość chrześcijan zamieszkuje południowo-wschodnie wybrzeże Indii, zwane Malabarem, a zwłaszcza jego południową część, należącą administracyjnie do stanu Kerala, gdzie stanowią 20% ludności. Jedna z tradycji podaje, że Ewangelię głosił tam św. Tomasz apostoł. Potwierdzone świadectwa przebywania chrześcijan na tych terenach sięgają końca II w. po Chr.

Chrześcijanie Indii byli pod przemożnym wpływem tradycji wschodnio-syryjskiej (perskiej, zwanej także chaldejską), a potem tradycji zachodnio-syryjskiej (antiocheńskiej). Termin *Malankara* jest miejscowym synonimem Malabaru, jednak w nazewnictwie kościelnym – z nielicznymi wyjątkami – malabarskimi określa się Kościoły rytu chaldejskiego (wschodnio-syryjskiego), a malankarskimi nazywa się Kościoły rytu antiocheńskiego (zachodnio-syryjskiego).

Misyjna aktywność Kościoła rzymskokatolickiego rozpoczęła się wraz z kolonizacją portugalską w końcu XV w. i odbywała pod wpływem m. in. św. Franciszka Ksawerego (1506-1552) i jezuitów. Początek misji protestanckich przypada na 1706 r., a ich znaczny rozwój na XIX w. W Indiach działał „ojciec nowoczesnych misji”, baptystyczny kaznodzieja William Carey (1761-1834). Nabożeństwa odbywają się głównie w językach: angielskim, bengalskim, tamilskim, hindi, nepali, malajam, telugu.

Kościołami tradycji wschodnich, które nie są w pełnej jedności z Kościołami prawosławia bizantyjskiego ani z papieżem, są tzw. Orientalne Kościoły Ortodoksyjne (*Oriental Orthodox Churches*):

- Niezależny Syryjski Kościół Malabaru (Malabar Independent Syrian Church; ryt wschodnio-syryjski);
- Malankarski Jakobicko-Syryjski Kościół Ortodoksyjny (Malankara Jacobite Syrian Orthodox Church; ryt zachodnio-syryjski; uznaje zwierzchnictwo jakobickiego patriarchy Antochii);
- Syro-Malankarski Kościół Ortodoksyjny (Malankara Orthodox Syrian Church; rytu zachodnio-syryjskiego, podobnie jak poprzedni, ale autonomiczny względem jakobickiego patriarchy Antochii).

Kościołami będącymi w kanonicznej wspólnocie z biskupem Rzymu są:

- Kościół rzymskokatolicki (ryt łaciński);
- Syro-Malabarski Kościół Katolicki (Syro-Malabar Catholic Church; ryt wschodnio-syryjski);
- Syro-Malankarski Kościół Katolicki (Syro-Malankara Catholic Church; ryt zachodnio-syryjski).

Spśród Kościołów, które zachowały antiocheńską tradycję liturgiczną (mimo że w nazwie występuje słowo „Malabar”), ale przyjęły doktrynę protestancką, należy wymienić Syryjski Kościół Martomicki Malabaru (Mar Thoma Syrian Church of Malabar). Zachował on ustrój episkopalny i pozostaje w komunii eklezjalnej ze Wspólnotą Anglikańską.

Wiele Kościołów anglikańskich i protestanckich (prezbiterianie, baptyści i wspólnoty typu baptystycznego, metodyści) wchodzi w skład Kościołów unijnych:

- Kościół Południowych Indii (Church of South India);
- Kościół Północnych Indii (Church of North India).

Spśród innych Kościołów i struktur protestanckich należy wymienić:

- Zjednoczone Ewangelickie Kościoły Luterzańskie w Indiach (United Evangelical Lutheran Churches in India);
- Konferencja Kościołów Baptystycznych [języka] Telugu (Samavesam of Telugu Baptist Churches);

- Kościół Metodystyczny w Indiach (Methodist Church in India);
- Ewangelikalna Wspólnota Indii (Evangelical Fellowship of India) i niezależne Kościoły pentekostalne.

Owoce ruchu ekumenicznego w Indiach jest powstanie w 1947 r. Kościoła Południowych Indii, pierwszej w świecie konkretnej realizacji unii organicznej Kościołów; kilka lat później utworzono także Kościół Północnych Indii. Ruchowi ekumenicznemu zawdzięcza tam swą działalność Chrześcijański Związek Młodych Mężczyzn (YMCA), Chrześcijański Związek Młodych Kobiet (YWCA) oraz Chrześcijański Ruch Studencki w Indiach (SCMI), który świętuje swoje stulecie (1912-2012). Ponad 60 Kościołów i organizacji kościelnych tworzy Narodową Radę Kościołów Indii, która jest afiliowana do Komisji „Misja Światowa i Ewangelizacja” Światowej Rady Kościołów.

Chrześcijanie w Indiach, żyjąc w środowisku wieloreligijnym, wnoszą ważny wkład w teologiczną i ekumeniczną debatę na temat dialogu i współpracy z wiernymi innych religii. Mimo trudności pragną być wierni swojemu powołaniu. Zacieśniając więzy współpracy, chcą odważnie świadczyć o Chrystusie.

Część II

NABOŻEŃSTWO EKUMENICZNE

Czego Bóg od nas oczekuje?
(por. Mi 6,6-8)

WPROWADZENIE DO NABOŻEŃSTWA

Tegoroczne nabożeństwo odzwierciedla młodzieńczy charakter Chrześcijańskiego Ruchu Studentów Indii. Wychodzi od rzeczywistości przeżywanej przez dalitów i daje nam okazję doświadczenia ich duchowości. Pewne elementy nabożeństwa pochodzą z ich kulturowego środowiska, np. użycie bębnów i *bhajan* – miejscowy sposób śpiewania tekstów religijnych. Trzecim szczególnym elementem jest dzielenie się świadectwem wiary, które ukazuje duchowość dalitów: poszanowanie prawa, okazywanie bratniej miłości i pełne godności *chodzenie z Bogiem* (por. Mi 6,6-8). Podczas nabożeństwa ma miejsce znak dzielenia się dobrami, który jest często spotykany w społecznościach dalitów (symbolicznie dzielą się oni ziarnami nasion lub młodym drzewkiem, wyrażającymi wezwanie do nadziei i przemiany, lub w postaci kolekty lub wspólnego posiłku po nabożeństwie).

Podczas Tygodnia Modlitw chrześcijanie na całym świecie odkrywają w ekumenicznej wspólnocie co to znaczy wypełniać sprawiedliwość, okazywać bratnią miłość i pokornie chodzić z Bogiem. Ten temat jest rozważany przez osiem dni za pomocą metafory wędrowania. Dla społeczności dalitów marsz ku wyzwoleniu jest nieodłączny od marszu ku jedności. W ten sposób podczas

tego Tygodnia nasze wędrowanie z dalitami i ze wszystkimi, którzy tęsknią za sprawiedliwością, jest integralną częścią modlitwy o jedność chrześcijan.

Chrześcijanie w Indiach powinni odrzucić podział kastowy, tak jak chrześcijanie w świecie nie powinni akceptować podziałów między sobą: *Czy Chrystus jest podzielony?* (1Kor 1,13). Z tego powodu gromadzimy się na modlitwie o jedność, której Chrystus chce dla swego Kościoła, i jesteśmy wezwani, aby burzyć mury podziału pośród nas i między nami.

STRUKTURA NABOŻEŃSTWA

Porządek nabożeństwa zawiera sześć elementów: otwarcie, uwielbienie i dziękczynienie, wyznanie grzechów i znak przebaczenia, liturgia słowa i świadectwo wiary, modlitwy wstawiennicze, błogosławieństwo i rozesłanie.

1. Celebracja zaczyna się wstępem z biciem w bębny, co dla społeczności dalitów w Indiach symbolizuje zarówno świętowanie życia jak i opór wobec ucisku. Oznacza to prężność wszystkich wspólnot walczących o sprawiedliwość i wyzwolenie na całym świecie. Można zastosować inny instrument, który wyraża ten sam zamiar. Elementy wezwania do modlitwy zostały zaczerpnięte z pism słynnego hinduskiego noblisty Rabindranatha Tagore. Wprowadzenie do nabożeństwa można zakończyć śpiewem *bhajan*, to znaczy intonowanymi przez animatora wezwaniami, które zgromadzenie w duchu modlitwy powtarza. Przykłady śpiewu *bhajan* w języku telugu jak i dalickich bębnow można znaleźć w Internecie.

2. Uwielbienie i dziękczynienie

3. Wyznanie grzechów i znak przebaczenia. Na znak przebaczenia zgromadzeni mogą przekazać sobie znaku pokoju, czemu może towarzyszyć muzyka.

4. Liturgia słowa zaczyna się czytaniem z Księgi Proroka Micheasza (6,6-8). Następuje po tym świadectwo wiary wzięte z życia kobiety, o imieniu

Sara, ze społeczności dalitów. Można także zaproponować podobne świadectwo wiary ze środowiska miejscowego. Zgromadzenie jest wezwane do medytacji nad tymi świadectwami w ciszy i do dalszego słuchania słowa Bożego.

5. Modlitwy wstawiennicze.

6. Błogosławieństwo i rozesłanie: typowym zwyczajem wspólnot dalitów jest dzielenie się żywnością, dlatego sugeruje się wspólny posiłek na zakończenie lub po zakończeniu nabożeństwa.

PRZEBIEG NABOŻEŃSTWA

P – prowadzący

L – lektor

Z – zgromadzenie

1. WSTĘP

1. Preludium

Z uderzaniem w dalickie bębny lub z inną dostosowaną muzyką

2. Wezwanie do modlitwy

P – Jezus powiedział: *Gdzie dwóch albo trzech jest zgromadzonych w imię moje, tam ja jestem pośród nich.* W ciszy uznajmy obecność Trójjedynego Boga pośród nas.

Cisza.

L – *Gdzie umysł jest bez strachu i głowa trzymana wysoko
Gdzie wiedza jest wolna
Gdzie świat nie został jeszcze rozbity na kawałki*

*Przez wąskie domowe ściany
 Gdzie słowa wynurzają się z głębi prawdy
 Gdzie niewyczerpane dążenie wyciąga ręce ku doskonałości
 Gdzie czysty strumień rozumu nie pobłądził
 Pomiędzy pośepnymi pustynnymi piaskami martwego przyzwyczajenia
 Gdzie umysł jest prowadzony przez Ciebie
 Do zawsze-rozszerzających się myśli i uczynków
 W tym Niebie wolności, mój Ojczy, pozwól obudzić się mojej ojczyźnie.*

(Rabindranath Tagore)

3. *Bhajan*

<i>Saranam</i> (x4)	Jesteś naszą ucieczką.
<i>Divya jyotiye, saranam</i>	Boskie światło, jesteś naszą ucieczką.
<i>Shanti dathane, saranem</i>	Dawco pokoju, jesteś naszą ucieczką.
<i>Karuna murthiye, saranam</i>	Boże miłosierdzia, jesteś naszą ucieczką.
<i>Saranam, saranam</i>	Jesteś naszą ucieczką

lub inna pieśń

2. UWIELBIENIE I DZIĘKCZYNIENIE

- P** – Wielbimy Ciebie, dobry Boże, za to, że nas stworzyłeś w całej różnorodności. Za dar wielości naszych kultur, języków, zwyczajów, tradycji, narodowości i różnych wyrażeń naszej wiary, dziękujemy Ci! Dziękujemy Ci za wielość kościelnych tradycji, które podtrzymują siłę i działanie naszych wspólnot, nawet w miejscach, gdzie stanowią one mniejszość. Naucz nas świętować nasze tradycje i odmienną tożsamość, aby więzy przyjaźni prowadziły nas do większej jedności.
- Z** – *Jak dobrze i miło, gdy bracia i siostry żyją w jedności.*

P – Wielbimy Cię, Jezu Chryste, za to, że pojednałeś nas z Bogiem i między sobą przez Twoją śmierć i zmartwychwstanie, za to, że uczysz nas szacunku dla godności i wartości każdego człowieka. Dziękujemy Ci za Twoją obecność w naszym codziennym życiu i za wzywanie nas do solidarności z tymi, których godność jest deptana przez struktury polityczne, społeczne i ekonomiczne. Naucz nas świętować orędzie nadziei, abyśmy w Tobie mogli pokonać wszystko, co jest złe na świecie.

Z – *Jak dobrze i miło, gdy bracia i siostry żyją w jedności.*

P – Wielbimy Cię, Duchu Święty, za dar wzajemnej zależności i solidarności, który stanowi dziedzictwo ludów i Kościołów. Naucz nas cenić więzy jedności, którą się radujemy, gdy prosimy Cię o pozostanie wśród nas. Natchnij nas w drodze do pełnej widzialnej jedności między nami oraz między wszystkimi ludźmi i ruchami zaangażowanymi w walkę o życie.

Z – *Jak dobrze i miło, gdy bracia i siostry żyją w jedności.*

3. WYZNANIE GRZECHÓW I ZNAK PRZEBACZENIA

P – Wiemy, że w Chrystusie jesteście już jedno. Mimo tego nasza ludzka słabość nie zawsze świadczyła o tej rzeczywistości. Wyznajmy teraz nasze grzechy i szukajmy w Panu uzdrowienia.

Cisza.

P – Przyjdź teraz, Panie Jezu, między nas, ulecz nas i nasze rozdarcia. Prowadź nas drogami prawości, abyśmy odnaleźli życie. Zmiłuj się nad nami!

Z – *Zmiłuj się nad nami!* (lub śpiew: *Kyrie eleison*)

P – Przyjdź teraz, Panie Jezu, między nas, spraw, byśmy słyszeli wołanie tych, którzy są spychani na margines. Zmiłuj się nad nami!

Z – *Zmiłuj się nad nami!* (lub śpiew: *Kyrie eleison*)

P – Przyjdź teraz, Panie Jezu, między nas, natchnij nas do wspólnej pracy ze wszystkimi, którzy dążą do wyzwolenia, abyśmy budowali jedność Twego Ciała. Zmiłuj się nad nami!

Z – *Zmiłuj się nad nami!* (lub śpiew: *Kyrie eleison*)

P – Jeśli wyznajemy nasze grzechy, to Bóg, który jest wierny i sprawiedliwy, odpuści nam grzechy i oczyści nas z wszelkiej nieprawości. Który żyje i króluje na wieki wieków.

Z – Amen.

Na znak przebaczenia zgromadzeni mogą sobie przekazać znaku pokoju, czemu może towarzyszyć muzyka.

4. LITURGIA SŁOWA

1. Pierwsze czytanie: Mi 6,6-8.

Czytanie z Księgi proroka Micheasza

Z czym mam wystąpić przed Panem, pokłonić się Bogu Najwyższemu? Czy mam wystąpić przed Nim z całopaleniami, z rocznymi cielętami?

Czy Pan ma upodobanie w tysiącach baranów, w dziesiątkach tysięcy strumieni oliwy? Czy mam dać swojego pierworodnego za swoje przestępstwo, własne dziecko na oczyszczenie mojego grzechu?

Oznajmiono ci, człowiecze, co jest dobre i czego Pan żąda od ciebie: tylko, abyś wypełniał prawo, okazywał miłość bratnią i w pokorze chodził ze swoim Bogiem.

Oto słowo Boże

2. Świadectwo wiary

To świadectwo może być przedstawione przez dwóch lektorów. Można je także zacytować w homilii.

L₁ –

Ten incydent wydarzył się w 2008 r. w Khandamal, w stanie Orissa w centralnych Indiach, gdzie przez miesiąc trwała eskalacja przemocy wobec chrześcijan, w głównej mierze dalitów, którzy zostali zaatakowani przez hinduskich ekstremistów. Miejsca kultu chrześcijan i ich domy zostały zniszczone. Orissa jest jedną z najbiedniejszych części Indii, tradycyjnie kojarzoną z najbardziej dyskryminowanymi społecznościami. Rezultatem przemocy była śmierć 59 osób, zburzenie 115 chrześcijańskich kościołów, zniszczenie domów, na skutek czego 50 tys. bezdomnych chrześcijan szukało schronienia w lasach, a później w obozach dla uchodźców zorganizowanych przez indyjski rząd. Około 80-90% chrześcijan w Indiach to dalicy konwertyci. Większość dalitów nie została nakłoniona środkami finansowymi do zostania chrześcijanami, jak się to czasem mówi; wielu dalitów stało się nimi, gdy przybyli do misji, by poszukać schronienia przed opresyjnym systemem kastowym. Poprosili o wolność, gdy uwierzyli, że mogą cieszyć się uzdrawiającą mocą Boga, który wyzwala.

Posłuchajmy świadectwa wiary wziętego z życia kobiety, o imieniu Sara, ze społeczności dalitów:

L₂ –

Gdy przyszli po Sarę Digal, nie było jej w domu. Razem z piątką dzieci i teściową, dla bezpieczeństwa, uciekła w przyczepie do oddalonej o kilometr dżungli. Podłożono ogień pod wszystko, co zostawiła: oprawiony obraz Jezusa, Biblię w języku oriya, przybory kuchenne, trochę ubrań, dywany i płótna. Gdy się upewniła, że może bezpiecznie powrócić, jej domu już nie było. Zostały zgłiszcza, popiół i dym. Sąsiedzi przyszli, aby wyrazić jej współczucie. Sara stanęła, okryła głowę sari i zaczęła modlitwę: „Panie, przebacz nam nasze grzechy. Jezu, tylko ty jesteś święty. Chroń nas od nieszczęścia. Wyzwól nas, Panie”. Jej dzieci stopniowo dołączyły się do modlitwy. Płakała, prosząc Boga, aby ją wyzwolił. Sąsiedzi i inne osoby z okolicy otoczyli ją. Te proste gesty ludzkiego współczucia były znakiem, że nic nie może jej odłączyć od Boga. „Wolę umrzeć, niż przestać być chrześcijanką” – powiedziała Sara we łzach. Oto wierna i odważna chrześcijanka!

Można dodać inne świadectwo z lokalnego środowiska.

P – W ciszy pomedytujmy nad tymi świadectwami wiary i odwagi. Podziwiając wiarę naszej siostry Sary, i tylu innych, zapytajmy siebie o naszą drogę wiary.

Cisza.

3. Psalm: Ps 86,11-16

Refren: Naucz mnie chodzić Twoimi drogami.
Naucz mnie, Panie, Twojej drogi,
bym postępował zgodnie z Twoją prawdą.
Spraw, aby serce moje pragnęło bojaźni Twojego imienia.
Panie, Boże mój, będę Cię wysławiał całym moim sercem.

Refren: Naucz mnie chodzić Twoimi drogami.
Chcę na wieki uwielbiać Twoje imię,
bo wielka jest łaska Twoja dla mnie,
wszak wyrwałeś moją duszę z otchłani Szeolu.
Boże, pyszni przeciw mnie występują,
zgraja złoczyńców czyha na moje życie
i wcale nie przejmują się Tobą.

Refren: Naucz mnie chodzić Twoimi drogami.
Ale Ty, Panie, jesteś Bogiem miłosiernym i łaskawym,
nieskorym do gniewu, pełnym łaski i wiernym.
Przychyl się ku mnie i zlituj się,
udziel mocy swojemu słudze,
wybaw syna swojej służebnicy.

Refren: Naucz mnie chodzić Twoimi drogami.

4. Drugie czytanie: Ga 3,26-28

Czytanie z Pierwszego Listu świętego Pawła Apostoła do Koryntian
[Bracia:]

Wszyscy dzięki wierze w Chrystusa Jezusa jesteście synami Boga. Wy przecież, którzy zostaliście zanurzeni w Chrystusa, przyoblekliście się w Chrystusa.

Nie ma już Żyda ani Greka, nie ma niewolnika ani wolnego, nie ma mężczyzny ani kobiety. Wszyscy bowiem stanowicie jedność w Chrystusie Jezusie.

Oto słowo Boże

Można zaśpiewać aklamację przed Ewangelią

Alleluja, alleluja, alleluja.

Oświeć nas, Panie, swoim słowem,
niech pała nasze serce, gdy do nas mówisz.

Alleluja, alleluja, alleluja.

5. Ewangelia: Łk 24,13-35

Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

W tym samym dniu dwaj z [uczniów] szli do wioski zwanej Emmaus, oddalonej sześćdziesiąt stadiów od Jeruzalem. Rozmawiali z sobą o tym wszystkim, co się wydarzyło. Gdy tak rozmawiali i rozprawiali, sam Jezus przybliżył się i siedł z nimi. Lecz ich oczy były jakby zasłonięte, tak że Go nie poznali. On zaś zapytał ich: O czym tak rozprawiacie, idąc?

Zatrzymali się zasmuceni. A jeden z nich, który miał na imię Kleofas, odpowiedział: Ty jesteś chyba jedynym przybyszem w Jeruzalem, który nie wie o tym, co tam się stało w tych dniach. Zapytał ich: O czym? Oni zaś odpowiedzieli: O tym, co dotyczy Jezusa z Nazaretu, który był wielkim prorokiem w działaniu i w mowie przed Bogiem i całym ludem, o tym, jak arcykapłani i przywódcy wydali Go na śmierć i ukrzyżowali. A my spodziewaliśmy się, że On właśnie ma wybawić Izraela. Dzisiaj upływa już trzeci dzień, jak się to wszystko stało. Także niektóre kobiety z naszego grona zdumiały nas: będąc rano przy grobie, nie znalazły Jego ciała. Przyszły i opowiadały, że miały widzenie aniołów, którzy mówili, że On żyje. Wtedy niektórzy z nas poszli do grobu i zastali wszystko tak, jak opowiadały kobiety, ale Jego nie zobaczyli.

Na to On powiedział do nich: O, bezmyślni i zbyt nieczułego serca, by wierzyć we wszystko, co powiedzieli prorocy.

Oto słowo Pańskie

Można zaśpiewać odpowiednią pieśń po Ewangelii

5. Homilia

Po homilii można zastosować jakiś znak dzielenia się dobrami, np. kolektę, której towarzyszy śpiew lub muzyka. Taką samą wymowę ma zaproszenie zebranych na poczęstunek po nabożeństwie.

5. MODLITWY WSTAWIENNICZE

- P** – Chcemy odkryć i wypełnić to, czego Bóg od nas oczekuje. Pełni ufności zanieśmy do Niego nasze prośby.
- L** – Bóg zaprasza nas do rozmowy. Daj nam, Panie, serce skore do słuchania Ciebie i bliźnich. Wylej na nas swego Ducha, aby nas oświecił darem wzajemnego zrozumienia i prowadził do jedności jakiej pragniesz dla swego Kościoła. Ciebie prosimy.
- Z** – *Wysłuchaj nas, Panie!*
- L** – Pan jest blisko ludzi złamanych na duchu. Daj nam, Boże, oczy skore do zauważania ludzkiej biedy. Wylej na nas swego Ducha, aby nas napełnił darem współczucia i ofiarnej pomocy. Ciebie prosimy.
- Z** – *Wysłuchaj nas, Panie!*
- L** – Bóg jest naszym Wyzwolicielem. Obdarz nas, Panie, wolnością dzieci Bożych. Wylej na nas swego Ducha, abyśmy wołali do jedynego Ojca w braterskiej wspólności. Ciebie prosimy.
- Z** – *Wysłuchaj nas, Panie!*
- L** – Całe stworzenie oczekuje odkupienia. Obdarz nas, Panie, szacunkiem dla Twoich darów i odpowiedzialnością za dzieło Twoich rąk. Wylej swego Ducha, aby odnowił nas i oblicze ziemi. Ciebie prosimy.
- Z** – *Wysłuchaj nas, Panie!*

L – Chrystus nazwał nas swoimi przyjaciółmi. Spraw, Panie, abyśmy otworzyli się na dar zażyłości, którą nam ofiarowujesz. Wylej na nas swego Ducha, aby rozpałił w nas miłość, która wszystko przetrwa. Ciebie prosimy.

Z – *Wysłuchaj nas, Panie!*

L – Chrystus zburzył mury, które nas oddzielały. Spraw, Panie, abyśmy potrafili przechodzić ponad barierami uprzedzeń i obojętności. Wylej na nas swego Ducha, aby uzdrowił wszelkie rany nienawiści i pychy. Ciebie prosimy.

Z – *Wysłuchaj nas, Panie!*

L – Prawdziwi uczniowie Chrystusa trwają we wspólnocie. Daj nam, Panie, jedno serce i jedną duszę. Wylej na nas swego Ducha, abyśmy w jednym Ciele potrafili nosić wzajemnie swoje brzemia. Ciebie prosimy.

Z – *Wysłuchaj nas, Panie!*

L – Pan pragnie, abyśmy Go uwielbiali. Obdarz nas, Panie, radością nawet w trudnych chwilach. Wylej na nas swego Ducha, abyśmy wychwalali Twoje imię teraz i po wszystkie wieki. Ciebie prosimy.

Z – *Wysłuchaj nas, Panie!*

P – Módlmy się do Ojca Niebieskiego jak nas nauczył Jezus Chrystus:

Z – Ojciec nasz...

Albowiem Twoje jest królestwo i moc, i chwała na wieki wieków.
Amen.

6. BŁOGOSŁAWIENSTWO I ROZESŁANIE

P – Pan z wami.

Z – I z duchem twoim.

P – Bądź z nami, Trójjedyny Boże, który nas karmisz, i ukaż nam Twój zamysł wobec każdego z nas i wobec naszych Kościołów.

Z – Amen.

P – Idź przed nami, Trójjedyny Boże, który nas umacniasz, i prowadź nas drogami jedności.

Z – Amen.

P – Zaproś nas do życia w obfitości, Trójjedyny Boże, który nas podtrzymujesz, skoro zgromadziliśmy się w Twoje imię i Ciebie wzywamy.

Z – Amen.

P – Niech was błogosławi Bóg Wszechmogący, Ojciec i Syn, i Duch Święty.

Z – Amen.

P – Idźcie w pokoju Chrystusa!

Z – Bogu niech będą dzięki!

Pieśń na zakończenie lub postludium

Część III

POSZCZEGÓLNE DNI TYGODNIA

DZIEŃ PIERWSZY – piątek, 18 stycznia 2013 r.

Wędrując w dialogu

CZYTANIE I: Rdz 11,1-9

Historia wieży Babel i dziedzictwo naszej różnorodności

Czytanie z Księgi Rodzaju

Cała ziemia miała jeden język i jednakowe słowa. Podczas swojej wędrówki ze wschodu znaleźli równinę w kraju Synear i tam się osiedlili. I mówili jeden do drugiego: Nuże, wyrabiamy cegłę i wypalajmy ją w ogniu! I używali cegły zamiast kamienia, a smoły zamiast zaprawy. Potem rzekli: Nuże, zbudujmy sobie miasto i wieżę, której szczyt sięgałby aż do nieba, i uczynimy sobie imię, abyśmy nie rozproszyli się po całej ziemi!

Wtedy zstąpił Pan, aby zobaczyć miasto i wieżę, które budowali ludzie. I rzekł Pan: Oto jeden lud i wszyscy mają jeden język, a to dopiero początek ich dzieła. Teraz już dla nich nic nie będzie niemożliwe, cokolwiek zamierzą uczynić. Przeto zstąpmy tam i pomieszajmy ich język, aby nikt nie rozumiał języka drugiego! I rozproszył ich Pan stamtąd po całej ziemi, i przestali budować miasto. Dlatego nazwano je Babel, bo tam pomieszzał Pan język całej ziemi i rozproszył ich stamtąd po całej powierzchni ziemi.

Oto słowo Boże

PSALM RESPNSORYJNY: Ps 34,11-18

„Chodźcie... słuchajcie”. Boże zaproszenie do rozmowy

Refren: Naucz mnie słuchać słowa Twego, Panie.
Możni cierpią niedostatek i głód,
tym zaś, którzy szukają Pana, niczego nie zabraknie.
Chodźcie, synowie, słuchajcie mnie,
nauczę was bojaźni Pana!

Refren: Naucz mnie słuchać słowa Twego, Panie.
Jaki ma być człowiek pożądający życia,
pragnący każdego dnia, by cieszyć się dobrem?
Powściągnij swój język od złego,
a usta od mowy fałszywej.

Refren: Naucz mnie słuchać słowa Twego, Panie.
Odstąp od zła i czyń dobrze,
szukaj pokoju i dąż do niego.
Oczy Pana zwrócone ku sprawiedliwym,
a Jego uszy otwarte na ich wołanie.

Refren: Naucz mnie słuchać słowa Twego, Panie.
Oblicze Pana zwrócone przeciw zło czyniącym,
aby pamięć o nich wymazać z ziemi.
Sprawiedliwi wołają, a Pan ich wysłuchuje
i ratuje od wszelkich nieszczęść.

Refren: Naucz mnie słuchać słowa Twego, Panie.

CZYTANIE II: Dz 2,1-12

Wylanie Ducha, dar rozumienia

Czytanie z Dziejów Apostolskich

Kiedy nadszedł dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. Nagle powstał z nieba szum, jakby wiejącego silnego wiatru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się

im też języki jakby z ognia, które się rozdzielały i na każdym z nich spoczął jeden. Wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym i zaczęli mówić innymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić.

Przebywali wtedy w Jeruzalem pobożni Żydzi ze wszystkich narodów pod niebem. Kiedy więc powstał ten szum, tłum zgromadził się i zdumiał, bo każdy słyszał, jak przemawiali w jego własnym języku. Byli zaskoczeni, dziwili się i pytali: Czy ci wszyscy, którzy przemawiają, nie są Galilejczykami? Jak więc każdy z nas słyszy swoją mowę ojczystą? Partowie, Medowie, Elamici, mieszkańcy Mezopotamii, Judei, Kapadocji, Pontu, Azji, Frygii, Pamfilii, Egiptu, tych części Libii, które leżą blisko Cyreny, przybysze z Rzymu, Żydzi oraz prozelici, Kreteńczycy i Arabowie – słyszymy ich, jak w naszych językach głoszą wielkie dzieła Boga. Wszyscy byli zaskoczeni i nie wiedzieli, co myśleć. Mówili jeden do drugiego: Co to może znaczyć?

Oto słowo Boże

Alleluja, alleluja, alleluja.

Oświeć nas, Panie, swoim słowem,
niech pała nasze serce, gdy do nas mówisz.

Alleluja, alleluja, alleluja.

EWANGELIA: Łk 24,13-25

Rozmowa ze zmartwychwstałym Jezusem na drodze

Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

W tym samym dniu dwaj [z uczniów] szli do wioski zwanej Emmaus, oddalonej sześćdziesiąt stadiów od Jeruzalem. Rozmawiali z sobą o tym wszystkim, co się wydarzyło. Gdy tak rozmawiali i rozprawiali, sam Jezus przybliżył się i szedł z nimi. Lecz ich oczy były jakby zasłonięte, tak że Go nie poznali. On zaś zapytał ich: O czym tak rozprawiacie, idąc?

Zatrzymali się zasmuceni. A jeden z nich, który miał na imię Kleofas, odpowiedział: Ty jesteś chyba jedynym przybyszem w Jeruzalem, który nie

wie o tym, co tam się stało w tych dniach. Zapytał ich: O czym? Oni zaś odpowiedzieli: O tym, co dotyczy Jezusa z Nazaretu, który był wielkim prorokiem w działaniu i w mowie przed Bogiem i całym ludem, o tym, jak arcykapłani i przywódcy wydali Go na śmierć i ukrzyżowali. A my spodziewaliśmy się, że On właśnie ma wybawić Izraela. Dzisiaj upływa już trzeci dzień, jak się to wszystko stało. Także niektóre kobiety z naszego grona zdumiały nas: będąc rano przy grobie, nie znalazły Jego ciała. Przeszły i opowiadały, że miały widzenie aniołów, którzy mówili, że On żyje. Wtedy niektórzy z nas poszli do grobu i zastali wszystko tak, jak opowiadały kobiety, ale Jego nie zobaczyli.

Na to On powiedział do nich: O, bezmyślni i zbyt nieczułego serca, by wierzyć we wszystko, co powiedzieli prorocy.

Oto słowo Pańskie

KOMENTARZ

Pokorne chodzenie z Bogiem oznacza, że musimy rozmawiać z innymi ludźmi i z Panem, i zawsze uważnie ich słuchać. Z tego powodu zaczynamy nasze świętowanie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan od zastanawiania się nad tekstami Pisma Świętego, które mówią o istotnej praktyce rozmowy. Rozmowa była dla ruchu ekumenicznego centralną sprawą, otworzyła przestrzeń, w której możemy uczyć się jedni od drugich, dzielić się tym, co mamy wspólne, a także zauważać różnice i zajmować się nimi. W ten sposób rozwinęło się wzajemne zrozumienie. Te dary pochodzące z poszukiwania jedności stanowią część naszego podstawowego wezwania, aby odpowiedzieć na to, czego Bóg od nas wymaga: przez prawdziwą rozmowę wypełnia się sprawiedliwość i uczymy się dobroci. Doświadczenie praktycznego wyzwolenia na całym świecie jasno wskazuje, że izolacja ludzi, którzy żyją w ubóstwie, jest pokonywana przez dialog.

Dzisiejsze czytanie z Księgi Rodzaju i historia Pięćdziesiątnicy, ukazują coś z tego ludzkiego działania i jego miejsca w Bożym planie. Historia wieży Babel uczy, jak wielkie rzeczy są możliwe, gdy nie ma żadnej bariery językowej. Jednak ta historia mówi dalej, że ten potencjał został zmarnowany,

gdy stał się podstawą promowania samego siebie: *Uczyńmy sobie imię* – to motywacja do budowy miasta i wielkiej wieży. W końcu ten projekt prowadzi do pomieszania mowy. Odtąd musimy uczyć się własnego człowieczeństwa przez cierpliwą uwagę wobec kogoś innego, kto jest dla nas obcy. Z wyłaniem Ducha podczas Pięćdziesiątnicy rozumienie przez różnice staje się możliwe w nowy sposób – przez moc zmartwychwstania Jezusa. Odtąd jesteśmy zaproszeni, aby dzielić dar mowy i słuchania skierowanych ku Panu i ku wolności. Jesteśmy wezwani, by chodzić w Duchu.

Doświadczenie uczniów na drodze do Emaus jest rozmową, która toczy się podczas wspólnej podróży, w kontekście straty i zawiedzionej nadziei. Nasze Kościoły, które doznają podziału na różnych płaszczyznach, nasze społeczeństwa rozczłonkowane przez uprzedzenia i lęk przed innymi, mogą się w nich rozpoznać. Tymczasem Jezus dokładnie w tym momencie dołącza się do rozmowy – nie wchodzi w rolę profesora, ale towarzyszy uczniom w ich wędrówce. Jego pragnienie uczestniczenia w naszych rozmowach i nasza odpowiedź, w której prosimy, aby pozostał i kontynuował dialog z nami, pozwalają, by było to żywe spotkanie ze zmartwychwstałym Panem.

Wszyscy chrześcijanie wiedzą, co oznacza spotkanie z Jezusem, znają moc Jego słowa, które *plonie w nas*. To doświadczenie zmartwychwstania wzywa nas do głębszej jedności w Chrystusie. Stała rozmowa między sobą i z Jezusem – nawet gdy jesteśmy zagubieni – pozwala nam iść razem ku jedności.

MODLITWA

Panie Jezu Chryste, ogłaszamy z radością naszą wspólną tożsamość w Tobie i dziękujemy Ci za to, że nas wzywasz do dialogu miłości z Tobą. Otwórz nasze serca, abyśmy mogli zawsze coraz głębiej dzielić z Tobą Twoją modlitwę do Ojca, abyśmy byli jedno, idąc razem, i w ten sposób zblizali się jedni do drugich. Daj nam odwagę wspólnego świadczenia o prawdzie i spraw, abyśmy w naszej rozmowie objęli tych, którzy utrwalają rozłam. Ześlij Twojego Ducha, aby dał nam siłę przeciwstawiać się w naszych społeczeństwach, w naszych krajach i na całym świecie, sytuacjom, gdzie nieobecna jest godność i współczucie. Boże życia, prowadź nas do sprawiedliwości i pokoju. Amen

TEMATY DO REFLEKSJI

- Gdzie praktykujemy prawdziwą rozmowę, mimo różnic, które nas dzielą?
- Czy nasza rozmowa jest zorientowana ku naszym wielkim projektom, czy ku nowemu życiu, które przynosi nadzieję zmartwychwstania?
- Z jakimi ludźmi chcemy rozmawiać, a jakich wykluczamy z naszych dyskusji? Dlaczego?

DZIEŃ DRUGI – sobota, 19 stycznia 2013 r.

Wędrując z Chrystusem za nas wydanym

CZYTANIE I: Ez 37,1-14

Czy te kości mogą ożyć?

Czytanie z Księgi proroka Ezechiela

Spoczęła na mnie ręka Pana; i wyprowadził mnie w swoim duchu, i postawił mnie w środku doliny, która była pełna kości. I kazał mi przejść dokoła nich, a oto było ich bardzo dużo w tej dolinie i były zupełnie wyschłe. I rzekł do mnie: Synu człowieczy, czy ożyją te kości? I odpowiedziałem: Wszehmocny Panie, Ty wiesz. I rzekł do mnie: Prorokuj nad tymi kośćmi i powiedz do nich: Kości wyschłe! Słuchajcie słowa Pana! Tak mówi Wszehmocny Pan do tych kości: Oto Ja wprowadzę do was ożywczę tchnienie i ożycie. I dam wam ścięgna, i sprawię, że obrośnięcie ciałem, i powlokę was skórą, i dam wam moje ożywczę tchnienie, i ożycie, i poznacie, że Ja jestem Pan.

Prorokowałem więc, jak mi nakazano. A gdy prorokowałem, rozległ się głos, a oto powstał szum; i zbliżyły się kości, jedna kość do drugiej. I spojrziałem: a oto pojawiły się na nich ścięgna i porosło ciało; i skóra powlokła je po wierzchu, ale ożywczego tchnienia w nich nie było. I rzekł do mnie: Prorokuj do ożywczego tchnienia, synu człowieczy, i powiedz ożywczemu tchnieniu: Tak mówi Wszehmocny Pan: Przyjdź, ożywczę tchnienie, z czterech stron i tchnij na tych zabitych, a ożyją. I prorokowałem, jak mi nakazano.

Wtem wstąpiło w nich ożywcze tchnienie i ożyli, i stanęli na nogach – rzesza bardzo wielka.

I rzekł do mnie: Synu człowieczy, te kości – to cały dom izraelski. Oto mówią oni: Uschły nasze kości, rozwiąła się nasza nadzieja, zginęliśmy. Prorokuj więc i powiedz im: Tak mówi Wszechmocny Pan: Oto Ja otworzę wasze groby i Wyprowadzę was z waszych grobów, ludu mój, i wprowadzę was do ziemi izraelskiej. I poznacie, że Ja jestem Pan, gdy otworzę wasze groby i wyprowadzę was z waszych grobów, ludu mój. I tchnę w was moje ożywcze tchnienie, i ożyjecie; i osadzę was w waszej ziemi, i poznacie, że Ja, Pan, to powiedziałem i wykonam –mówi Pan.

Oto słowo Boże

PSALM RESPONSORYJNY: Ps 22,1-8

Sługa Boży, wysmiany i niesłusznie osądzony, woła do Boga

- Refren:** Wybaw mnie, Panie, w miłosierdziu swoim.
Możni cierpią niedostatek i głód,
tym zaś, którzy szukają Pana, niczego nie zabraknie.
Chodźcie, synowie, słuchajcie mnie,
nauczę was bojaźni Pana!
- Refren:** Wybaw mnie, Panie, w miłosierdziu swoim.
Boże mój, Boże mój, dlaczego mnie opuściłeś?
Daleko od mego Wybawcy są słowa mojej skargi.
Boże mój, wołam we dnie, lecz nie odpowiadasz,
i nocą, lecz nie zaznaję spokoju.
- Refren:** Wybaw mnie, Panie, w miłosierdziu swoim.
Ty przecież jesteś Święty,
zasiadasz otoczony hymnami Izraela.
Tobie ufali nasi ojcowie,
ufali, a Ty ich wybawiłeś.
Do Ciebie wołali i zostali ocaleni,
Tobie ufali i się nie zawiedli.

Refren: Wybaw mnie, Panie, w miłosierdziu swoim.
 Ja zaś jestem robakiem, nie człowiekiem,
 pośmiewiskiem ludzi, wzgardą dla narodu.
 Znieważają mnie wszyscy, którzy na mnie patrzą,
 wykrzywiają usta, potrzęsają głową.

Refren: Wybaw mnie, Panie, w miłosierdziu swoim.

CZYTANIE II: Hbr 13,12-16

Wezwanie, aby pójść do Jezusa „za obóz”

Czytanie z Listu do Hebrajczyków

[...] Jezus, aby uświęcić lud własną krwią, cierpiął poza bramą miasta. Wyjdźmy więc Mu na spotkanie poza obóz, biorąc na siebie Jego pohańbienie. Nie mamy tu przecież trwałego miasta, ale poszukujemy przyszełego. Przez Niego więc składajmy nieustannie Bogu ofiarę uwielbienia, to jest owoc warg wyznających Jego imię. Nie zapominajcie też o czynieniu dobra i dzieleniu się z innymi, gdyż Bóg cieszy się takimi ofiarami.

Oto słowo Boże

Alleluja, alleluja, alleluja.

Jezus wziął chleb, połamał go i podał uczniom,
 mówiąc: To jest Moje ciało za was wydane.

Alleluja, alleluja, alleluja.

EWANGELIA: Łk 22,14-23

Jezus łamie chleb, czyniąc dar z samego siebie przed męką

Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

Gdy nadeszła pora [Jezus] zajął miejsce, a z Nim apostołowie. Wtedy powiedział do nich: Bardzo pragnęłam spożyć tę wieczerzę paschalną

z wami, zanim będę cierpiał. Mówię wam, że już jej nie będę spożywał aż się urzeczywistni w Królestwie Boga.

Następnie wziął kielich i po dziękczynieniu powiedział: Bierzcie i rozdzielcie między siebie. Mówię wam: Odtąd nie będę już pił z owocu winnego krzewu, aż nadejdzie Królestwo Boga. Wziął też chleb, po dziękczynieniu połamał i dał im, mówiąc: To jest Moje ciało, które za was będzie wydane. To czyńcie na Moją pamiątkę.

A po wieczerzy podał także kielich, mówiąc: Ten kielich to Nowe Przymierze w Mojej krwi, która za was będzie wylana. Lecz oto ręka tego, który Mnie wyda, jest przy Mnie na stole. Wprawdzie Syn Człowieczy odchodzi, zgodnie z tym, co jest postanowione, jednak biada temu człowiekowi, przez którego będzie wydany. Wtedy oni zaczęli się zastanawiać między sobą, kto z nich miałby to uczynić.

Oto słowo Pańskie

KOMENTARZ

Pokorne chodzenie z Bogiem to usłyszenie Jego wezwania, to wyjście z miejsc własnej wygodności, by towarzyszyć innym, w szczególności tym, którzy cierpią.

Nasze kości wyschły, nasza nadzieja zniknęła, już po nas. W słowach Ezechiela rozpoznajemy doświadczenie wielu osób. W Indiach są to „złamane osoby” społeczności dalitów, których życie dojmująco świadczy o tym cierpieniu, o cierpieniu, w którym bierze udział Chrystus ukrzyżowany. Z osobami zranionymi wszystkich czasów i wszystkich miejsc, Jezus woła do Ojca: *Boże mój, Boże mój, czemuś Mnie opuścił?*

Chrześcijanie są wezwani do przebycia drogi krzyża. List do Hebrajczyków wyjaśnia nam nie tylko zbawczy wymiar Jezusowych cierpień w zastępstwie odrzuconych, ale także konieczne dla uczniów wyjście „poza obóz”, aby doń dołączyć. Kiedy spotykamy wykluczonych i rozpoznajemy w ich cierpieniach Tego, który został ukrzyżowany, nie powinniśmy się wahać. Życie w Chrystusie oznacza bycie solidarnym z tymi, którzy są wykluczeni i których cierpienia On dzieli.

Ciało Chrystusa, wydane na krzyżu, zostało wydane „dla was”. Opis Ostatniej Wieczerzy antycypuje opis męki i śmierci Chrystusa: od tej chwili celebруем ją podczas każdej Eucharystii jako zwycięstwo nad śmiercią. W tej chrześcijańskiej celebracji wydane ciało Chrystusa jest Jego ciałem chwalebnym i zmartwychwstałym, jest łamane, abyśmy uczestniczyli w Jego życiu i byli w Nim jednym ciałem.

Dla nas, chrześcijan zdążających ku jedności, Eucharystia może się jawić jako miejsce, gdzie skandal naszych podziaków staje się smutnie widoczny, ponieważ wiemy, że na ten moment nie możemy przyjmować tego sakramentu tak, jak powinniśmy. Ta sytuacja zaprasza nas do odnowienia wysiłków, aby dojść do większej jedności.

Czytania dnia dzisiejszego dają nam możliwość innego kierunku refleksji. Wędrowanie z wydanym (złamanym) Ciałem Chrystusa oznacza odkrywanie, jak żyć razem w sposób eucharystyczny: dzielenie naszego chleba z głodnymi, burzenie murów nędzy i nierówności staje się odtąd „czynnościami eucharystycznymi”, do których chrześcijanie są wezwani, aby pracować razem. Papież Benedykt XVI również w ten sposób pojmuje Eucharystię w Kościele: *nie chodzi tylko o wiarę i celebrowanie tego sakramentu, ale także o życie nim (Sacramentum caritatis)*. W zgodzie z prawosławną ideą „liturgii po liturgii”, uznaje się tutaj, że *nie ma nic autentycznie ludzkiego*, co nie znajdowałoby swej formy i życia w Eucharystii (nr 71).

MODLITWA

Boże współczucia, Twój Syn umarł na krzyżu, by w Jego wydanym Ciele nasze podziały zostały zniesione. Jednakże ukrzyżowaliśmy Go ponownie przez naszą niezgodę, przez nasze systemy i działanie stawiające przeszkody Twojej miłości i burzące sprawiedliwość, której pragniesz dla tych, którzy zostali pozbawieni darów Twojego stworzenia. Ześlij nam Twego Ducha, aby przyniósł swoje ożywcze tchnienie i uzdrowienie na wszystko, co jest w nas połamane, abyśmy mogli razem dawać świadectwo sprawiedliwości i miłości Chrystusa. Wędruj z nami aż do dnia, w którym

będziemy mogli dzielić jeden chleb i jeden kielich przy tym samym stole. Boże życia, prowadź nas do sprawiedliwości i pokoju. Amen.

TEMATY DO REFLEKSJI

- W perspektywie prorockiej tradycji, w której Bóg pragnie raczej sprawiedliwości niż samego rytuału, musimy zapytać: Jak Eucharystia – misterium wydanego za nas Chrystusa i nowego życia – jest przez nas celebrowana?
- Co moglibyśmy zrobić razem, aby lepiej świadczyć o naszej jedności w Chrystusie tam, gdzie żyją ci, którzy są załamani i odrzuceni?

DZIEŃ TRZECI – niedziela, 20 stycznia 2013 r.

Wędrując ku wolności

CZYTANIE I: Wj 1,15-22

Położne podporządkowują się prawu Bożemu, a nie prawu faraona.

Czytanie z Księgi Wyjścia

Król egipski rzekł do położnych hebrajskich, z których jedna nazywała się Szifra, a druga Pua, mówiąc: Gdy będziecie przy porodach niewiast hebrajskich, uważajcie, co się rodzi: Jeżeli rodzi się chłopiec, zabijcie go, a jeżeli dziewczynka, niech zostanie przy życiu. Lecz położne bały się Boga i nie czyniły tak, jak im nakazał król egipski, ale pozostawiały chłopców przy życiu. Wtedy król egipski wezwał położne i rzekł do nich: Czemuście to uczyniły i pozostawiały przy życiu także chłopców? Położne odpowiedziały faraonowi: Kobiety hebrajskie nie są takie jak kobiety egipskie; są one tak żywotne, że rodzą wcześniej, niż przyjdzie do nich położna.

A Bóg nagradzał te położne dobrym powodzeniem, lud zaś rozmnażał się i potężniał. A ponieważ położne bały się Boga, obdarzył je rodzinami. Wtedy faraon nakazał całemu swemu ludowi: Każdego chłopca, który się urodzi u Hebrajczyków, wrzucicie do Nilu, a każdą dziewczynkę pozostawcie przy życiu.

Oto słowo Boże

PSALM RESPONSORYJNY: Ps 17,1-6

Pełna ufności modlitwa człowieka otwierającego się na Boga

- Refren:** Wysłuchaj, Panie, mojego błagania.
Wysłuchaj, Panie, tego, co sprawiedliwe,
usłysz moje błaganie.
Nadstaw ucha na moją modlitwę
płynącą z warg nieobłudnych.
- Refren:** Wysłuchaj, Panie, mojego błagania.
Niech Twoje oblicze mnie osądzi,
niech Twoje oczy zobaczą moją prawość.
Przenikałeś moje serce, nawiedzałeś nocą,
poddawałeś mnie próbom i nic nie znalazłeś.
- Refren:** Wysłuchaj, Panie, mojego błagania.
Moich ust nie skalają złe myśli.
Gdy chodzi o dzieła ludzkie,
z powodu słów warg Twoich,
wystrzegąłem się dróg przemocy.
- Refren:** Wysłuchaj, Panie, mojego błagania.
Moje kroki trzymały się mocno Twoich ścieżek,
moje stopy się nie zachwiały.
Wołam do Ciebie, Boże, bo Ty mnie wysłuchasz.
Nadstaw ku mnie ucha, wysłuchaj mego błagania!
- Refren:** Wysłuchaj, Panie, mojego błagania.

CZYTANIE II: 2Kor 3,17-18*Chwalebna wolność dzieci Bożych w Chrystusie***Czytanie z Drugiego Listu świętego Pawła Apostoła do Koryntian**

[Bracia:]

Pan [...] oznacza Ducha, a gdzie jest Duch Pana, tam wolność. My wszyscy zaś, którzy odsłoniętą twarzą odzwierciedlamy chwałę Pana, za sprawą Pana, którym jest Duch, przekształcamy się od chwały ku chwale w ten sam obraz.

Oto słowo Boże**Alleluja, alleluja, alleluja.**

Twoje słowa, Panie, są duchem i życiem,

Ty masz słowa życia wiecznego.

Alleluja, alleluja, alleluja.**EWANGELIA:** J 4,4-26*Rozmowa z Jezusem prowadzi Samarytankę do życia w wolności***Słowa Ewangelii według świętego Jana**

[Jezus] Musiał zaś przejść przez Samarię. Zbliżał się do pewnego miasta w Samarii, zwanego Sychar, blisko pola, które Jakub dał swemu synowi Józefowi. A była tam studnia Jakuba. Jezus więc utrudzony drogą usiadł przy niej. Było to około godziny szóstej.

Wtedy zbliżyła się kobieta, Samarytanka, aby zaczerpnąć wody. Jezus powiedział do niej: Daj mi pić! Jego uczniowie bowiem poszli do miasta, aby kupić żywność. Samarytanka odpowiedziała: Jak Ty, będąc Żydem, możesz prosić mnie, kobietę samarytańską, abym dała Ci pić? Żydzi bowiem nie utrzymują kontaktów z Samarytanami. Jezus jej oznajmił: Gdybyś знаła dar Boga i wiedziała, kim jest Ten, który do ciebie mówi:

Daj mi pić, ty poprosiłabyś Go, a dałby Ci wodę żywą. Odpowiedziała Mu kobieta: Panie, nie masz czerpaka, a studnia jest głęboka. Skąd więc masz wodę żywą? Czy Ty jesteś większy od naszego ojca Jakuba, który dał nam tę studnię, sam z niej pił, a także jego synowie i trzody?

Jezus jej oznajmił: Każdy, kto pije tę wodę, znowu będzie pragnął. Kto zaś będzie pił wodę, którą Ja mu dam, nigdy więcej nie będzie pragnął, ale woda, którą mu dam, stanie się w nim źródłem wody wytryskującej ku życiu wiecznemu. Kobieta powiedziała do Niego: Panie, daj mi tę wodę, abym więcej nie pragnęła i nie przychodziła tu czerpać.

Polecił jej: Idź, zawołaj swojego męża i przyjdź tutaj. Kobieta oznajmiła: Nie mam męża. Powiedział jej Jezus: Dobrze powiedziałaś: Nie mam męża. Miałaś bowiem pięciu mężów, a ten, z którym teraz jesteś, nie jest twoim mężem. Zgodnie z prawdą to powiedziałaś.

Kobieta Mu odpowiedziała: Panie, widzę, że jesteś prorokiem. Nasi ojcowie na tej górze czcili Boga, ale wy mówicie, że w Jerozolimie jest miejsce, gdzie należy Go czcić. Jezus powiedział do niej: Wierz mi, kobieto, że zbliża się godzina, kiedy ani na tej górze, ani w Jerozolimie nie będzie się już więcej oddawać czci Ojcu. Wy czcicie Tego, którego nie znacie, my czcimy Tego, którego znamy, gdyż zbawienie wywodzi się od Żydów. Ale zbliża się godzina, i teraz już jest, gdy prawdziwi czciciele będą czcić Ojca w Duchu i prawdzie. Takich bowiem czcicieli szuka Ojciec. Bóg jest Duchem i Jego czciciele powinni Go czcić w Duchu i prawdzie. Kobieta powiedziała: Wiem, że przyjdzie Mesjasz, czyli Chrystus. Gdy On przyjdzie, objawi nam wszystko. Jezus jej powiedział: Ja, który mówię do ciebie, Ja jestem Nim.

Oto słowo Pańskie

KOMENTARZ

Pokorne pójście z Panem oznacza drogę ku wolności, którą On ofiaruje wszystkim ludziom, i przyjęcie tej wolności. To w tym duchu świętujemy wolność. Świętujemy także misterium walki o wolność, którą spotykamy w prześladowaniach, przesądach i ubóstwie będącym cięża-

rem. Odrzucenie określonych praw lub warunków nieludzkiego życia – jak tych, które faraon narzucił położnym ludu żydowskiego, zmuszonego do niewolnictwa – może okazać się aktem mało znaczącym. Jednakże bardzo często spotykamy w naszych społecznościach właśnie ten rodzaj akcji na rzecz wolności. Przeto cieszymy się z tego pragnienia wolności – by w godności i sprawiedliwości uczestniczyć we wszystkim, co jest dobre – jak to odkrywamy we wspólnotach dalitów. Takie poszukiwanie pełni życia stanowi dar nadziei.

Ewangelia odnosi się do wszystkich ludzi, którzy w różnym stopniu są więźniami nierówności w świecie. Spotkanie Jezusa z Samarytanką przy studni wprowadza nas w stopniowe przejście z niesprawiedliwej dyskryminacji i przesądów ku wolności. Ta kobieta pyta przede wszystkim o przesady, które odnosi do swojej sytuacji i poszukuje złagodzenia nakazów, krępujących jej życie. Właśnie te uwarunkowania stanowią punkt wyjścia jej rozmowy z Jezusem. To On zaczyna z nią rozmawiać, ponieważ ma konkretną potrzebę (jest spragniony) i zaczynają wzajemnie pytać o przesady społeczne, które stwarzają określone problemy. Stopniowo przed tą kobietą otwiera się droga ku życiu w wolności, w miarę jak słowa Jezusa „oświecają” całą rzeczywistość jej życia. Ostatecznie to osobiste oświecenie przynosi nawrócenie w punkcie, który dzieli dwie grupy ludzi – „gdzie należy się modlić?” – i który zostaje przekroczony. „Modlitwa w duchu i prawdzie” jest tą upragnioną. My również powinniśmy uwolnić się od wszystkiego, co nie pozwala nam uczestniczyć w życiu, w pełni życia. Jesteśmy wezwani do wielkiej wolności w Chrystusie, co nas zachęca do pogłębienia naszej wspólnoty. Wszystko, co nas dzieli – jako chrześcijan, gdyż poszukujemy na nowo jedności, i jako ludzi, gdyż jesteśmy podzieleni przez niesprawiedliwe tradycje i nierówność – czyni nas więźniami i niewidzialnie oddala od siebie. Nasza wolność w Chrystusie daje nam jednak nowe życie w Duchu, które pozwala wspólnie oglądać chwałę Bożą *z odkrytymi twarzami*. W światłości tej chwały uczymy się widzieć siebie wzajemnie w prawdzie – będąc zawsze coraz bardziej podobnymi do Chrystusa – w celu uczestniczenia w pełni chrześcijańskiej jedności.

MODLITWA

Boże, który nas wyzwalasz, składamy Tobie dziękczynienie za wytrwałość i za wiarę karmiącą się nadzieją dla tych wszystkich, którzy walczą o godne i pełne życie. Wiemy, że Ty objawiasz to życie tym, którzy są uciśnieni i że wyzwalasz tych, którzy są zniewoleni. Twój Syn, Jezus Chrystus, idzie obok nas i wskazuje drogę prawdziwej wolności. Pozwól nam docenić to, co otrzymaliśmy, i umocnij nas, byśmy mogli przewyciężyć wszystko, co czyni nas niewolnikami. Ześlij nam Twego Ducha, aby Prawda uczyniła nas wolnymi i byśmy mogli głosić jednym głosem Twoją miłość w świecie. Boże życia, prowadź nas do sprawiedliwości i pokoju. Amen.

TEMATY DO REFLEKSJI

- Czy są takie chwile, gdy także w naszych wspólnotach chrześcijańskich przesady i uprzedzenia – należące do środowiska społecznego, wieku, płci, rasy, poziomu wykształcenia – uniemożliwiają nam prawdziwe postrzeganie siebie w światłości chwały Bożej?
- Jakie konkretne inicjatywy, nawet małe, pozwalają nam, chrześcijanom, dokonać postępu w drodze ku wolności dzieci Bożych (Rz 8,21) w naszych Kościołach, a także w społeczeństwie?

DZIEŃ CZWARTY – poniedziałek, 21 stycznia 2013 r.

Wędrując jako dzieci ziemi

CZYTANIE I: Kpł 25,8-17

Ziemia jest dla nas wspólnym dobrem

Czytanie z Księgi Kapłańskiej

Naliczysz sobie siedem lat sabbatowych, siedem razy po siedem lat. Czas tych siedmiu lat sabbatowych obejmować będzie czterdzieści dzie-

więć lat. W dziesiątym dniu siódmego miesiąca każesz zadać w róg. W dniu pojednania każecie dąć w rogi po całej waszej ziemi.

Poświęcicie pięćdziesiąty rok i obwołacie w ziemi wolność dla wszystkich jej mieszkańców. Będzie to dla was rok jubileuszowy. Wróćcie każdy do dawnej swojej własności i wróćcie każdy do swojej rodziny. Rokiem jubileuszowym będzie dla was ten pięćdziesiąty rok. Nie będziecie obsiewać i nie będziecie żąć tego, co w ciągu niego samo wyrosło, i nie będziecie zbierać winogron z nie obciążonych w ciągu niego pędów, gdyż jest to rok jubileuszowy. Będzie on dla was święty; lecz wprost z pola będziecie jedli jego plon.

W tym roku jubileuszowym wróćcie każdy do swojej własności. A kiedy będziecie sprzedawać coś swemu bliźniemu lub coś kupować od swego bliźniego, niechaj nikt nie oszukuje swego brata. Według liczby lat, które upłynęły od roku jubileuszowego, będziesz kupował od swego bliźniego, on zaś sprzeda tobie według liczby lat, przez które korzystał z plonów. Im więcej będzie lat, tym wyższa będzie cena tego kupna, a im mniej będzie lat, tym niższa będzie cena tego kupna, gdyż on ci sprzedaje ilość rocznych plonów. A nie będziecie oszukiwać jeden drugiego, lecz będziecie się bać swego Boga, gdyż Ja, Pan, jestem Bogiem waszym.

Oto słowo Boże

PSALM RESPONSORYJNY: Ps 65,5-13

Obfite wylanie łaski Bożej na ziemię

Refren: Pan w swej dobroci nam pobłogosławił.

Szczęśliwy ten, kogo wybierasz i przygarniasz,
by zamieszkał na Twoich dziedzińcach.

Chcemy nasycić się dobrami Twojego domu,
świętością Twojej świątyni.

Refren: Pan w swej dobroci nam pobłogosławił.

Cudownie nas wysłuchujesz w swej sprawiedliwości,

Boże nasz, Zbawco,

nadziejo wszystkich krańców ziemi i mórz dalekich!

Utwierdzasz swoją mocą góry, przepasany jesteś potęgą,
uśmierzasz szum morza, szum fal i zgiełk narodów,
mieszkańcy krańców ziemi boją się Twoich znaków.

Refren: Pan w swej dobroci nam pobłogosławił.

Napawasz radością ranki i wieczory,
nawiedziłeś ziemię i ją nawodniłeś,
niezmiernie ją wzbogaciłeś
strumieniem Bożym pełnym wody.

Refren: Pan w swej dobroci nam pobłogosławił.

Dostarczyłeś zboża i tak ją przygotowałeś:
jej bruzdy wypełniłeś wodą,
wyrównałeś skiby, spulchniłeś ją deszczami
i pobłogosławiłeś plonom.

Refren: Pan w swej dobroci nam pobłogosławił.

Rok uwieńczyłeś swoimi dobrami,
gdziekolwiek przejdiesz, nastaje urodzaj.
Pełne rosy są stepowe pastwiska,
a wzgórza przepasują się radością.

Refren: Pan w swej dobroci nam pobłogosławił.

CZYTANIE II: Rz 8,18-25

Całe stworzenie oczekuje odkupienia

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Rzymian

[Bracia:]

Liczę [...], że terazniejszych cierpień nie można stawiać na równi z mającą nastąpić chwałą, która zostanie w nas objawiona. Stworzenie przecież z wytrwałością oczekuje objawienia synów Boga, gdyż zostało poddane marności nie z własnej woli, lecz przez Tego, który je poddał, w nadziei, że również ono będzie wyzwolone z niewoli skażenia do wolności chwały dzieci Boga. Wiemy bowiem, że aż dotąd całe stworzenie wzdycha i rodzi w bólach. I nie tylko ono, lecz również my sami, którzy mamy pierwsze

plony Ducha, wdychamy, oczekując usynowienia, odkupienia naszego ciała. W nadziei przecież zostaliśmy zbawieni. Nadzieja zaś, którą się widzi, nie jest już nadzieją, bo jak można się spodziewać tego, co się widzi? Jeśli jednak spodziewamy się tego, czego nie widzimy, to z wytrwałością tego oczekujemy.

Oto słowo Boże

Alleluja, alleluja, alleluja.

Ja jestem światłością świata,
kto idzie za Mną ma światło życia.

Alleluja, alleluja, alleluja.

EWANGELIA: J 9,1-11

Jezus dokonał uzdrowienia przez błoto i wodę

Słowa Ewangelii według świętego Jana

[Jezus,] Gdy przechodził, zobaczył człowieka niewidomego od urodzenia. Zapytali Go Jego uczniowie: Rabbi, kto zgrzeszył, on czy jego rodzice, że urodził się niewidomym? Jezus odpowiedział: Ani on nie zgrzeszył, ani jego rodzice, ale stało się tak, aby w nim objawiły się dzieła Boga. Dopóki jest dzień, powinniśmy wykonywać dzieła Tego, który Mnie posłał. Przychodzi noc, gdy nikt nie może działać. Dopóki jestem na świecie, jestem światłością świata.

Gdy to powiedział, splunął na ziemię, zrobił błoto ze śliny i pomazał nim oczy niewidomego. Poleciał mu też: Idź i obmyj się w sadzawce Siloam (co znaczy Posłany). Odszedł więc, obmył się i wrócił jako widzący.

A sąsiedzi i ci, którzy go przedtem widywali żebrzącego, mówili: Czy nie jest to ten, który siedział i żebrał? Jedni mówili: To jest on, inni: Nie, ale jest do niego podobny. On zaś powiedział: To ja jestem. Pytali go więc: Jak zostały otworzone twoje oczy? On odpowiedział: Człowiek, nazywany Jezusem, uczynił błoto, pomazał moje oczy i powiedział do mnie: Idź do Siloam i obmyj się. Poszedłem więc, obmyłem się i przejrzałem.

Oto słowo Pańskie

KOMENTARZ

Jeśli jesteśmy wezwani do pójścia w pokorze z Bogiem, to nie możemy zapominać, że jesteśmy integralną częścią całego stworzenia i korzystamy z darów Bożych. Dzisiaj świat coraz bardziej ma świadomość, że dobre zrozumienie naszego rzeczywistego miejsca w całym stworzeniu powinno stać się dla nas priorytetem. Zwłaszcza chrześcijanie są coraz wrażliwsi na problemy ekologii i na sposób, w jaki wpisuje się ona w nasze *pójście w pokorze z Bogiem*, naszym Stwórcą. Wszystko bowiem, co mamy, jest dziełem Bożym i przychodzi do nas od Niego. Nie należy do nas, przeto nie możemy robić wszystkiego, na co mamy ochotę. Z tego powodu każdego roku, w okresie od 1 września do 4 października, chrześcijanie są wzywani do uczestniczenia w „Czasie Stworzenia”, który jest obchodzony przez coraz więcej osób. W 1989 r. patriarcha Dymitr I ogłosił 1 września dniem modlitw za nasze środowisko. Rok liturgiczny w Kościele prawosławnym zaczyna się właśnie tego dnia od wspomnienia świata stworzonego przez Boga. Natomiast 4 października wiele Kościołów tradycji zachodniej obchodzi pamięć św. Franciszka z Asyżu, autora kantyku „Pochwała stworzenia”. Tutaj właśnie znajdujemy szacunek wobec stworzenia w tradycjach chrześcijańskich wschodniej i zachodniej, które wyznaczają początek i koniec „Czasu Stworzenia”.

Historia chrześcijańska jest historią odkupienia całego stworzenia, a więc jest też historią stworzenia. Fakt, że w Jezusie Chrystusie Bóg stał się człowiekiem w określonym miejscu i czasie, jest centralnym wydarzeniem, które jednoczy wszystkich chrześcijan. Nasza wiara we Wcielenie niesie w sobie głębokie rozpoznanie znaczenia całego stworzenia: ciała, pokarmu, ziemi, wody i tego wszystkiego, co jest nam niezbędne do życia na tej planecie. Jezus w pełni stanowi część świata. Przypomnijmy sobie nieco szokujące uzdrowienie, dokonane przez Niego, gdy splunął na ziemię i uczynił z niej błoto, ale ten fakt w pełni odpowiada naszej wierze w to, że świat stworzony uczestniczy w planie Boga, który nas prowadzi do nowego życia. Wszędzie w świecie są ubodzy, którzy pracują na roli, ale nie mogą cieszyć się owocami, które ona daje. W Indiach wielu pariasów jest w takiej właśnie sytuacji. Jest wiele wspólnot, które uprawiają ziemię ze szczególnym zamiłowaniem, ich mądrość wyraża się w konkretny sposób przez ich pracę.

Branie z nich przykładu pobudza nas do refleksji nad kwestiami zasadniczymi, np. jak ludzie powinni żyć w sercu stworzenia w sposób najbardziej ludzki dla wszystkich. Przecież praca i własność ziemską są często źródłem nierówności ekonomicznych i degradujących warunków pracy, co budzi wielkie zaniepokojenie. Właśnie dlatego chrześcijanie powinni zjednoczyć się w działaniu. Niebezpieczeństwa eksploatacji ziemi są już ukazane w Starym Testamencie, zwłaszcza w poleceniach zapisanych w Księdze Kapłańskiej dla roku jubileuszowego: ziemia i jej owoce nie są nam dane, abyśmy *wykorzystywali naszych rodaków*. Przeciwnie, wszyscy powinni korzystać z pracy na ziemi. Nie jest to prosta idea religijna, jest ona uzależniona od praktyk ekonomicznych i handlowych, które czynią ją realną i decydują o sposobie, w jaki ziemia jest zarządzana, kupowana i sprzedawana.

MODLITWA

Boże życia, składamy Tobie dziękczynienie za ziemię i za tych, którzy ją uprawiają. Spraw, aby Twój Duch Życia wspomagał naszą świadomość, że wszyscy jesteśmy członkami tego stworzenia, w którym wszystko jest ze sobą powiązane. Pozwól nam pokochać ziemię i słuchać, gdy ona wzdycha. Pozwól nam iść razem śladami Chrystusa, przynosząc uzdrowienie wszędzie tam, gdzie ziemia jest zraniona, i zabezpieczając sprawiedliwy podział dóbr, jakie ona nam daje. Boże życia, prowadź nas do sprawiedliwości i pokoju. Amen.

TEMATY DO REFLEKSJI

- Czytania dzisiejsze zapraszają chrześcijan do zjednoczenia się z przekonaniem, aby działać wspólnie dla dobra ziemi. W jakiej dziedzinie naszego życia wprowadzamy w praktyce ducha roku jubileuszowego?
- Jakie są w naszych wspólnotach chrześcijańskich dziedziny, w których jesteśmy współwinni sytuacji, gdy ziemia jest dziko eksploatowana, a jej integralność jest w niebezpieczeństwie? W jakich przypadkach możemy zjednoczyć nasze wysiłki w celu osiągnięcia i nauczania szacunku wobec stworzenia Bożego?

DZIEŃ PIĄTY – wtorek, 22 stycznia 2013 r.

Wędrując jako przyjaciele Jezusa

CZYTANIE I: Pnp 1,5-8

Miłość kobiety i mężczyzny

Czytanie z Pieśni nad Pieśniami

Śniada jestem, lecz piękna, córki jerozolimskie,

jak namioty Kedaru,

jak zasłony Salomona.

Nie dziwcie się, że jestem śniada,

spalona żarem słońca.

Moi bracia rozgniewali się na mnie,

kazali mi strzec swych winnic.

A ja nie ustrzegłam mojej własnej winnicy.

Powiedz mi, ty, którego ukochałam z głębi duszy:

Gdzie wypasasz stada,

gdzie dajesz im spocząć w południe?

Dlaczego mam być jak włóczęga

przy stadach twoich towarzyszy?

„Jeśli nie wiesz, najpiękniejsza spośród kobiet,

pójdź po śladach trzody

i wypasaj swe kozłęta

przy szałasach pasterzy”.

Oto słowo Boże

PSALM RESPNSORYJNY: Ps 139,1-6

Zbadałeś mnie i znasz

Refren: Znasz, dobry Panie, wszystkie drogi moje.
Panie, Ty mnie przenikasz i znasz,
Ty wiesz, kiedy siadam i wstaję,
z daleka dostrzegasz moje zamiary.
Widzisz, kiedy chodzę i odpoczywam,
znane są Ci wszystkie moje drogi.

Refren: Znasz, dobry Panie, wszystkie drogi moje.
Zanim jeszcze słowo pojawi się na moich ustach,
Ty, Panie, znasz je w całości.
Ze wszystkich stron mnie otaczasz
i kładziesz na mnie swoją rękę.
Twoja wiedza o mnie jest zadziwiająca,
zbyt wzniosła, bym jej dosięgną.

Refren: Znasz, dobry Panie, wszystkie drogi moje.

CZYTANIE II: 3 J 2-8

Gościnność wobec przyjaciół w Chrystusie

Czytanie z Trzeciego Listu świętego Jana Apostoła

Umiłowany, modlę się, aby we wszystkim dobrze ci się wiodło i abyś był tak zdrowy, jak dobrze wiesz się twojej duszy. Uradowałem się bowiem bardzo, gdy przyszli bracia i dali świadectwo o twojej wierności prawdzie – jak ty zgodnie z prawdą postępujesz. Nie mam większej radości od tej, gdy słyszę, że moje dzieci postępują zgodnie z prawdą.

Umiłowany, wiernie postępujesz, gdy pomagasz braciom, nawet obcym. Oni to dali świadectwo o twojej miłości wobec Kościoła. Dobrze zrobisz, jeśli wyprawisz ich zgodnie z wolą Boga. Dla Jego imienia bowiem wyszli, niczego nie biorąc od pogan. Takich więc powinniśmy przyjmować, abyśmy się stali współpracownikami prawdy.

Oto słowo Boże

Alleluja, alleluja, alleluja.

Nazwałem was przyjaciółmi,

bo oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od Mojego Ojca.

Alleluja, alleluja, alleluja.**EWANGELIA: J 15,12-17**

Nazywam was przyjaciółmi

Słowa Ewangelii według świętego Jana

[Jezus powiedział do swoich uczniów:] Takie jest Moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, jak Ja was umiłowałem. Nikt nie ma większej miłości niż ta, gdy ktoś daje swoje życie za swoich przyjaciół. Wy jesteście Moimi przyjaciółmi, jeśli czynicie to, co Ja wam przykazuję. Nie nazywam już was sługami, gdyż sługa nie wie, co czyni jego pan. Nazwałem was przyjaciółmi, bo oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od Mojego Ojca. Nie wy Mnie wybraliście, ale Ja was wybrałem i postanowiłem, abyście szli i przynosili owoc, i aby wasz owoc był trwały, żeby Ojciec dał wam to, o co poprosicie w Moje imię. To wam przykazuję, abyście się wzajemnie miłowali.

Oto słowo Pańskie**KOMENTARZ**

Iść z Bogiem to nie znaczy wędrować samemu, lecz z tymi, którzy są dla nas żyjącymi znakami obecności Boga – z naszymi przyjaciółmi. *Wielokrotnie nazwałem was moimi przyjaciółmi* – mówi Jezus w Ewangelii Jana. W wolności i miłości możemy wybierać sobie przyjaciół i być na przyjaciół wybrani. *Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem* – mówi Jezus do każdego z nas. Przyjaźń ofiarowana nam przez Jezusa, która jest jednocześnie wyrazem głębokiej i niezmiennej miłości Boga do ludzi, pozwala przemieniać nasze stosunki z rodziną i społeczeństwem.

Biblijny poemat o miłości – *Pieśń nad Pieśniami* – był interpretowany na różne sposoby, także jako wyraz miłości Boga do Izraela lub miłości Chry-

stusa do Jego Kościoła. Jest to świadectwo uczuć, które przekraczają granice społecznych konwencji. Kiedy ukochana mówi do swego ukochanego: „Jestem czarna, ale piękna”, jej słowa wyrażają także prośbę: „Nie przyglądaj się tak mi, bo jestem ciemna”. Ale ukochany nie odwraca wzroku i wybiera miłość, tak jak uczynił to Bóg w Chrystusie. Dalci wiedzą, że kiedy Bóg na nich patrzy, robi to z wielką miłością. A kiedy Chrystus mówi do dalitów: *Jesteście moimi przyjaciółmi*, to jest to forma wyzwolenia z bestialstwa i niesprawiedliwości narzuconych przez system kastowy. We współczesnych Indiach, jeśli ktoś z dalitów wyznaje, że jest przyjacielem Jezusa, może za to słono zapłacić.

Czego Pan oczekuje od tych, którzy zostali powołani, aby wędrowali z Jezusem i Jego przyjaciółmi? W Indiach jest to wezwanie skierowane do Kościołów, aby dalci zostali uznani za takich samych przyjaciół Jezusa, jak wszyscy inni. Powołanie do przyjaźni z przyjaciółmi Jezusa jest jednym ze sposobów rozumienia jedności chrześcijan, o którą modlimy się w tym tygodniu. Chrześcijaństwo z całego świata są powołani do przyjaźni z tymi, którzy walczą z dyskryminacją i niesprawiedliwością. Droga do chrześcijańskiej jedności wymaga, żebyśmy szli w pokorze z Bogiem z przyjaciółmi i jako przyjaciele Jezusa.

MODLITWA

Jezu, od pierwszej chwili swojego istnienia ofiarowujesz nam swoją przyjaźń. Twoja miłość obejmuje wszystkich ludzi, a zwłaszcza tych, którzy są wykluczeni lub odrzuceni ze względu na systemy kastowe stworzone przez ludzi, ze względu na rasę czy kolor skóry. Napełnij nas ufnością i pewnością, że nasza godność jest w Tobie, byśmy mogli bez uprzedzeń zbliżyć się do wszystkich, którzy są inni, i przyjmować ich jako dzieci Boże. Boże życia, prowadź nas do sprawiedliwości i pokoju. Amen.

PYTANIA

- Co przeszkadza przyjaciołom Jezusa być przyjaciółmi dla innych?
- W jaki sposób przyjaźń z Jezusem stanowi wyzwanie dla podzielonych Kościołów?

DZIEŃ SZÓSTY – środa, 23 stycznia 2013 r.

Wędrując ponad barierami

CZYTANIE I: Rt 4, 13-18

Potomkowie Rut i Booz

Czytanie z Księgi Rut

Boaz pojął Rut za żonę. A gdy z nią obcował, Pan sprawił, że poczęła i urodziła syna. Wtedy powiedziały kobiety do Noemi: Błogosławiony niech będzie Pan, który cię dziś nie pozostawił bez wykupiciela, i niech imię jego będzie głośne w Izraelu. Niechaj ten będzie dla ciebie krzepicielem duszy i żywicielem w twojej starości, gdyż urodziła go twoja synowa, która cię miłuje i która jest dla ciebie lepsza niż siedmiu synów. Wtedy wzięła Noemi dziecię i położyła je na swoim łonie, i była dla niego piastunką. A sąsiadki nadały mu imię, powiadając: Noemi narodził się syn. I nazwały go Obed, a ten był ojcem Isajego, który był ojcem Dawida.

Oto słowo Boże

PSALM RESPONSYJNY: Ps 113

Bóg pomocnikiem potrzebujących

Refren: Pan wywyższony dźwiga ubogiego.

Chwalcie, słudzy Pana!

Chwalcie imię Pana!

Niech imię Pana będzie błogosławione
teraz i na wieki!

Refren: Pan wywyższony dźwiga ubogiego.

Od wschodu słońca aż do zachodu

niech będzie wysławiane imię Pana!
Pan jest wywyższony nad wszystkie ludy,
Jego chwała sięga nad niebiosy.

Refren: Pan wywyższony dźwiga ubogiego.
Kto jest podobny do Pana, naszego Boga,
który mieszka na wysokościach,
który się pochyla,
by patrzeć na niebiosy i ziemię?

Refren: Pan wywyższony dźwiga ubogiego.
On podnosi nędzarza z prochu,
z gnoju dźwiga ubogiego,
aby posadzić go pośród książąt,
pośród książąt swojego ludu.
Pozwala mieszkać bezpłodnej w domu,
jako matce cieszącej się dziećmi.

Refren: Pan wywyższony dźwiga ubogiego.

CZYTANIE II: Ef 2,13-16

Chrystus zburzył mur między nami

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Efezjan

[Bracia:]

Teraz zaś w Chrystusie Jezusie wy, którzy niegdyś byliście daleko, znaleźliście się blisko przez krew Chrystusa. On bowiem jest naszym pokojem. On, który w jedno połączył jednych i drugich, i zburzył w swoim ciele dzielący ich mur wrogości – Prawo przykazań w postanowieniach, które uznał za bezużyteczne, aby z obu stworzyć w sobie jednego nowego człowieka, wprowadzając pokój, i ponownie jednych i drugich pojednać z Bogiem w jednym ciele przez krzyż, w sobie samym zadając śmierć wrogości.

Oto słowo Boże

Alleluja, alleluja, alleluja.

Jezus Chrystus jest naszym pokojem,
pojednał nas z Bogiem zadawszy śmierć wrogości.

Alleluja, alleluja, alleluja.**EWANGELIA: Mt 15,21-28**

Jezus i kobieta kananejska

Słowa Ewangelii według świętego Mateusza

Jezus [...] udał się w okolice Tyru i Sydonu. A oto kobieta, Kana-nejka pochodząca z tamtych stron, przyszła i zaczęła wołać: Panie, Synu Dawida, zmiłuj się nade mną! Moją córką zawładnął demon! Lecz On nie odezwał się do niej ani słowem. Wówczas podeszli Jego uczniowie i prosili: Każ jej odejść, bo nam tu wciąż lamentuje. On jednak odpowiedział: Zostałem posłany tylko do tych owiec, które zaginęły z domu Izraela. Ale ona podeszła, upadła Mu do nóg i błagała: Panie, pomóż mi! Wtedy On oznajmił: Nie należy odbierać chleba dzieciom i rzucać szczynekom. Ona zaś powiedziała: Tak, Panie, ale nawet szczynekta żywią się okruskami, które spadają ze stołu ich panów. Na to Jezus jej odpowiedział: O kobieto, wielka jest twoja wiara. Niech ci się stanie, jak chcesz. I od tej chwili jej córka była zdrowa.

Oto słowo Pańskie**KOMENTARZ**

Iść z Bogiem oznacza przekraczanie granic, które dzielą i niszczą dzieci Boga. Chrześcijananie w Indiach są tych granic świadomi. Traktowanie dalitów wewnątrz kościelnych wspólnot, i między nimi, jest również kwestią dzielącą Kościoły. Przeczy to biblijnej wizji jedności, o którą modlimy się w tym tygodniu. Apostoł Paweł przeżywał niszczące podziały między judeo- i etnochrześcijanami. Przeciwko tym barierom i przeciw każdemu innemu dzielącemu murowi Paweł pisze: *On* [Chry-

stus] jest naszym pokojem. On, który w jedno połączył jednych i drugich [Żydów i pogan] i zburzył w swoim ciele dzielący ich mur wrogości (Ef 2,14). W innym liście apostoł stwierdza: *Wszyscy zostaliście zanurzeni w Chrystusa, przyoblekliście się w Chrystusa. Nie ma już Żyda ani Greka, nie ma niewolnika ani wolnego, nie ma mężczyzny ani kobiety. Wszyscy stanowicie jedność w Chrystusie Jezusie*” (Ga 3,27-28). Wszystkie głębokie podziały, jakie istniały w świecie starożytnym i jakie dziś istnieją, zostały usunięte przez śmierć Chrystusa na krzyżu.

Religijne bariery są szczególnie trudne do pokonania. Chrześcijananie, którzy stanowią mniejszość w wieloreligijnym społeczeństwie Indii, przypominają nam o znaczeniu dialogu i współpracy międzyreligijnej. Ewangelia Mateusza mówi, że Jezus i Jego uczniowie napotykali trudności, gdy musieli przekraczać ówczesne bariery związane z religią, kulturą i płcią. Kiedy kobieta kananejska błagała Jezusa o uzdrowienie córki, On chciał ją odprawić. To samo intuicja podpowiadała Jego uczniom. Jednak wiara Kananejki zwyciężyła. Jezus i Jego uczniowie przekroczyli narzucone przez ludzi bariery i podziały starożytnego świata.

Ten motyw jest obecny już w Biblii Hebrajskiej. Księga Rut, opowiadająca o kobiecie pochodzącej z Moabu, kraju obcego Izraelowi kulturowo i religijnie, kończy się listą potomków Moabitki Rut oraz Izraelity Booz. Ich syn – Obed – był ojcem Jessego, a ten – ojcem Dawida. Pochodzenie bohatera króla starożytnego Izraela pokazuje wyraźnie, że wola Boga wypełnia się wtedy, kiedy ludzie przekraczają granice religii i kultury. Isć z Bogiem oznacza dzisiaj przekraczanie granic, które oddzielają chrześcijan od siebie i od wyznawców innych religii. Wędrowka ku chrześcijańskiej jedności to chodzenie z Bogiem w pokorze i przewycięzanie podziałów.

MODLITWA

Ojcze, przebacz nam, że wciąż w naszych Kościołach i między nimi stawiamy granice chciwości, uprzedzeń i pogardy, które oddzielają nas także od wyznawców innych religii i od tych, których uważamy za mniej znaczących niż my sami. Pozwól nam przez Twojego Ducha odważnie

przewycięzać granice i niszczyć mury, które oddzielają nas od innych. Wkraczajmy z Chrystusem na nieznane terytoria, aby całemu światu nieść Jego przesłanie miłości, akceptacji i jedności. Boże życia, prowadź nas do sprawiedliwości i pokoju. Amen.

PYTANIA

- Jakie są bariery oddzielające od siebie chrześcijan różnych wyznań w naszym mieście / naszej wsi?
- Jakie są bariery oddzielające chrześcijan od wyznawców innych religii w naszym mieście / naszej wsi?
- Co odróżnia przewyciężanie podziałów między chrześcijanami od przekraczania granic między chrześcijanami i wyznawcami innych religii?

DZIEŃ SIÓDMY – czwartek, 24 stycznia 2013 r.

Wędrując solidarnie

CZYTANIE I: Lb 27,1-11

Prawo spadkowe

Czytanie z Księgi Liczb

Przyszły córki Selofchada, syna Chefera, syna Gileada, syna Machira, syna Manassesa, z rodziny Manassesa, syna Józefa – a córki jego nazywały się: Machla, Noa, Chogla, Milka i Tirsza, i stanęły przed Mojżeszem, przed Eleazarem, kapłanem, przed książętami i przed całym zborem u wejścia do Namiotu Zgromadzenia, i rzekły: Ojciec nasz umarł na pustyni; lecz nie należał on do zastępu tych, którzy się zbuntowali przeciwko Panu w zastępie Koracha. Umarł on za swój własny grzech, a nie miał synów. Dlaczego imię naszego ojca, który nie miał syna, ma zniknąć spośród jego rodziny? Daj nam posiadłość wśród braci naszego ojca.

Mojżesz przedłożył ich sprawę Panu, a Pan rzekł do Mojżesza: Słusznie mówią córki Selofchada. Daj im posiadłość dziedziczną wśród braci ich ojca i przenieś na nie dziedzictwo ich ojca. Do synów izraelskich zaś przemów tak: Jeżeli umrze ktoś, a nie pozostawi po sobie syna, to przenieście jego dziedzictwo na jego córkę. A jeżeli nie ma córki, dajcie jego dziedzictwo jego braciom. A jeżeli nie ma braci, dajcie jego dziedzictwo braciom jego ojca. A jeżeli jego ojciec nie ma braci, dajcie jego dziedzictwo najbliższemu krewnemu z jego rodziny, aby objął je w posiadanie. I będzie to dla synów izraelskich przepisem prawnym, jak Pan rozkazał Mojżeszowi.

Oto słowo Boże

PSALM RESPONSORYJNY: Ps 15

Kto przebywać będzie w świątyni Pana?

- Refren:** Prawy zamieszka w domu Twoim, Panie.
Panie, kto będzie przebywał w Twojej świątyni?
Kto zamieszka na Twej świętej górze?
Ten, kto postępuje nienagannie, czyni sprawiedliwość
i w sercu swoim zachowuje prawdę.
- Refren:** Prawy zamieszka w domu Twoim, Panie.
Nie rzuca oszczerstw swym językiem,
nie czyni zła bliźniemu
i nie ubliża swemu sąsiadowi.
W jego oczach godny pogardy jest złoczyńca,
szanuje on tego, kto się boi Pana.
- Refren:** Prawy zamieszka w domu Twoim, Panie.
Choćby przysiągł na własną niekorzyść,
słowa danego dotrzyma.
Pieniędzy swoich lichwą nie pomnaża
i nie daje się przekupić kosztem niewinnego.
Kto tak postępuje, nigdy się nie zachwieje.
- Refren:** Prawy zamieszka w domu Twoim, Panie.

CZYTANIE II: Dz 2,43-47*Uczniowie trwali we wspólnocie***Czytanie z Dziejów Apostolskich**

Bojaźń ogarniała każdego, ponieważ apostołowie czynili wiele znaków i cudów. Wszyscy, którzy uwierzyli, przebywali razem i wszystko mieli wspólne. Sprzedawali majątki i dobra i rozdzielali je każdemu według potrzeby. Codziennie trwali jednomyślnie w świątyni, łamali chleb po domach i przyjmowali pokarm z radością i prostotą serca. Wielbili Boga i cieszyli się przychylnością całego ludu. A Pan dołączał do nich codziennie tych, którzy dostępowali zbawienia.

Oto słowo Boże**Alleluja, alleluja, alleluja.**

Będiesz miłował Pana, swego Boga, z całego serca swego,
a swego bliźniego jak siebie samego.

Alleluja, alleluja, alleluja.**EWANGELIA: Łk 10,25-37***Miłosierny Samarytanin***Słowa Ewangelii według świętego Łukasza**

Pewien znawca Prawa wstał i zadał Mu podchwytliwe pytanie: Nauczycielu, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne? On mu odpowiedział: Co jest napisane w Prawie? Jak czytasz? Tamten powiedział: *Będziesz miłował Pana, swego Boga, z całego swego serca, z całej swojej duszy, z całej swojej siły i całym swoim umysłem, a swego bliźniego jak siebie samego**. Wtedy Jezus oznajmił: Słusznie odpowiedziałeś. Tak czyn, a będziesz żył. Lecz on, chcąc siebie usprawiedliwić, zapytał Jezusa: A kto jest moim bliźnim?

Jezus nawiązując do tego, powiedział:

Pewien człowiek schodził z Jeruzalem do Jerycha i napadli na niego bandyci, którzy nie tylko go obrabowali, ale też poranili, zostawili na pół umarłego i odeszli. Przypadkiem schodził tą drogą pewien kapłan, zobaczył go i ominął. Podobnie lewita, gdy przyszedł na to miejsce, zobaczył go i ominął. Natomiast pewien Samarytanin, który tamtędy podróżował i również obok niego przechodził, kiedy go zobaczył, ulitował się. Podeszedł do niego, opatrzył mu rany, zalewając je oliwą i winem, wsadził go na swoje zwierzę, zawiózł do zajazdu i opiekował się nim. Następnego dnia wyjął dwa denary, dał karczmarzowi i powiedział: Zajmij się nim, a jeśli coś więcej wydasz, oddam ci, kiedy będę wracał.

Jak ci się wydaje? Który z tych trzech okazał się bliźnim tego, co wpadł w ręce bandytów? Tamten odpowiedział: Ten, który okazał mi miłosierdzie. Jezus na to: Idź i ty czyn podobnie.

Oto słowo Pańskie

KOMENTARZ

Chodzić z Bogiem w pokorze to kroczyć w solidarności ze wszystkimi, którzy walczą o pokój i sprawiedliwość. Modlący się w tym tygodniu o chrześcijańską jedność powinni zadać sobie pytanie: Na czym polega jedność, której szukamy (do której dążymy)? Komisja Wiara i Ustrój, do której należą teologowie Kościołów zrzeszonych w Światowej Radzie Kościołów oraz Kościoła rzymskokatolickiego, rozumie jedność jako *widzialną jedność w jednej wierze i w jednej wspólnotcie eucharystycznej*. Ruch ekumeniczny dąży do przezwycięzania zarówno historycznych jak i współczesnych barier, które dzielą wyznawców Chrystusa. Czyni to, mając na celu widzialną jedność, która łączy naturę i misję Kościoła w służbie ludzkiej jedności i w przezwycięzaniu wszystkiego, co szkodzi godności człowieka, oraz nie pozwala nam zbliżyć się do siebie.

Według Komisji Wiara i Ustrój, *Kościół został powołany i upoważniony do działań na rzecz cierpiących oraz do obrony i troski o biednych, potrzebujących i zepchniętych na margines. Wymaga to krytycznego analizowa-*

nia, ujawniania niesprawiedliwych struktur oraz pracy nad ich przekształcaniem... Przykładem znoszenia cierpień ze względu na ewangelię mogą być dla chrześcijan świadkowie wiary. Kościół jest powołany do tego, by uzdrawiać ludzkie relacje, naprawiać zerwane więzi oraz być narzędziem Boga w przezwyciężaniu ludzkich podziałów i nienawiści („Natura i Misja Kościoła“).

Wiele takich uzdrawiających i jednoczących działań podejmowanych jest przez Kościoły w Indiach. Za przykład mogą służyć dążenia chrześcijańskich dalitów do przezwyciężania różnego rodzaju niesprawiedliwości. Do niedawna chrześcijańskie prawo spadkowe w Indiach dyskryminowało córki. Kościoły wspierały żądania, by to archaiczne prawo zostało uchylone. Przy żądaniu sprawiedliwości dla kobiet przytaczano historię córek Selofchada, w imieniu których Mojżesz zwrócił się do Boga o sprawiedliwość. Takie biblijne świadectwa stały się natchnieniem dla chrześcijańskich dalitów do podejmowania walki o sprawiedliwość. Zachęcali oni dalitów będących wyznawcami innych religii oraz świeckie organizacje i ruchy społeczne w Indiach i na całym świecie do przeciwdziałania niesprawiedliwości. W swojej walce o sprawiedliwość inspirowali się przykładami innych ruchów działających na rzecz reform socjalnych.

Biblijnym obrazem Kościoła zjednoczonego w solidarności z uciskanymi jest Jezusowa przypowieść o miłosiernym Samarytaninie. Podobnie jak dalicy, Samarytanin został wyrzucony poza nawias społeczeństwa, ale jest jedynym w tej historii, który zatroszczył się o człowieka porzuconego przy drodze. Dzięki swej solidarności z poszkodowanym, wyrażonej w działaniu, daje on świadectwo ewangelicznej nadziei i pocieszenia. Kroczenie ku chrześcijańskiej jedności jest ściśle związane z chodzeniem w pokorze z Bogiem, w solidarności z każdym i ze wszystkimi, którzy pragną sprawiedliwości i dobroci.

MODLITWA

Trójjedyny Boże, który ofiarujesz nam wzór wzajemnych zależności, relacji w miłości oraz solidarności, jednocz nas, abyśmy umieli żyć w ten sposób. Ucz nas dzielić się nadzieją, że znajdujemy się wśród ludzi, którzy

na całym świecie walczą o godne życie. Niech ich wytrwałość inspiruje nas do przewycięzania własnych podziałów, do życia w świętej zgodzie z innymi i do wspólnego kroczenia w solidarności. Boże życia, prowadź nas do sprawiedliwości i pokoju. Amen.

TEMATY DO REFLEKSJI

- Kto w naszej społeczności potrzebuje solidarnych działań chrześcijańskiej wspólnoty?
- Jakie Kościoły są lub były z nami solidarne?
- W jaki sposób widzialna jedność chrześcijan może wzmocnić solidarność Kościoła z tymi, którzy potrzebują sprawiedliwości i dobroci w naszych środowiskach?

DZIEŃ ÓSMY – piątek, 25 stycznia 2013 r.

Wędrując w radości i uwielbieniu

CZYTANIE I: Ha 3,17-19

Radość i uwielbienie w trudnych czasach

Czytanie z Księgi proroka Habakuka

Zaiste, drzewo figowe nie wydaje owocu, a na winoroślach nie ma gron. Zawodzi drzewo oliwne, a rola nie dostarcza pożywienia. W ogrodzeniu nie ma owiec, a w oborach nie ma bydła. Lecz ja będę radował się w Panu, weselił się w Bogu mojego zbawienia. Wszchemogący Pan jest moją mocą. Sprawia, że moje nogi są chyże jak nogi łań, i pozwala mi kroczyć po wyżynach.

Oto słowo Boże

PSALM RESPNSORYJNY: Ps 100*Uwielbienie Boga na całej ziemi***Refren:** Stańcie z radością przed obliczem Pana.

Wołaj na cześć Pana, cała ziemi,

służcie Panu z weselem,

przychodźcie radośni

przed Jego oblicze!

Refren: Stańcie z radością przed obliczem Pana.

Wiedźcie, że Pan jest Bogiem,

On nas stworzył, a nie my.

Jesteśmy Jego ludem,

owcami Jego pastwiska!

Refren: Stańcie z radością przed obliczem Pana.

Z dziękczynieniem wchodźcie w Jego bramy,

z pieśnią pochwalną na Jego dziedzińce,

wysławiajcie Go, błogosławcie Jego imię!

Pan bowiem jest dobry,

Jego łaska trwa na wieki,

a Jego wierność z pokolenia na pokolenie.

Refren: Stańcie z radością przed obliczem Pana.**CZYTANIE II: Flp 4,4-9***Nieustannie radujcie się w Panu***Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Filipian**

[Bracia:]

Radujcie się w Panu zawsze, powtarzam: Radujcie się! Wasza życzliwość niech będzie znana wszystkim ludziom. Pan jest blisko. O nic się nie troszczcie, ale w każdej modlitwie i błaganiu powierzajcie z dziękczynieniem wasze pragnienia Bogu. A pokój Boży, który przewyższa wszelkie zrozumienie, będzie strzegł serc i myśli waszych w Chrystusie Jezusie.

Wreszcie, bracia, myślcie o tym, co prawdziwe, szlachetne, sprawiedliwe, nieskalane, przyjazne, chwalebne, co jest cnotą i co jest godne pochwały.

Oto słowo Boże

Alleluja, alleluja, alleluja.

Wysławiam Pana z głębi duszy!

Bóg, mój Zbawiciel, radością przepelnia mojego ducha!

Alleluja, alleluja, alleluja.

EWANGELIA: Łk 1,46-55

Magnificat (Pieśń Marii)

Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

[...] Maria powiedziała:

Wysławiam Pana z głębi duszy!

Bóg, mój Zbawiciel, radością przepelnia mojego ducha,

bo wejrzał na pokorę swojej służebnicy.

Odtąd błogosławioną będą mnie nazywać wszystkie pokolenia,

gdyż wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny,

święte jest Jego imię.

A miłosierdzie Jego z pokolenia na pokolenie,

dla tych, którzy się Go boją.

Potężnych czynów dokonał swoim ramieniem,

zniweczył zamiary pysznych, powzięte w ich sercach.

Strącił władców z tronów,

a pokornych wywyższył,

głodujących nakarmił do syta,

a bogatych pozbawił wszystkiego.

Przyszedł z pomocą swemu słudze Izraelowi,

pamięta bowiem o swoim miłosierdziu,

jak przyrzekł naszym praojcom,
Abrahamowi i jego potomkom po wszystkie wieki.

Oto słowo Pańskie

KOMENTARZ

Chodzić z Bogiem w pokorze to kroczyć w radości i uwielbieniu. Odwiedzający Indie jest uderzony trudnościami życiowymi i walkami, jakie musieli stoczyć dalici, a jednocześnie zaskoczony ich poczuciem nadziei, radości i uwielbienia. Zanim Indie uzyskały niepodległość, z Tamilnadu do Bangalore przybyli pracownicy, którzy zatrudnili się przy budowie linii kolejowych. Zamieszkali w slumsach otaczających budowę. W tych samych slumsach mieszkali też dalici. Na początku lat 80. XX w. całej społeczności groziło wydalenie ze slumsów przez firmę rozbudowującą linie kolejowe. Jednak wspólnota zorganizowała się pod przewodnictwem kobiet i była w stanie znaleźć nową ziemię oraz wybudować tam solidne mieszkania dla blisko tysiąca osób. W 2011 r. społeczność dalitów, i nie tylko, przeniosła się do swoich nowych domów, domów, które sami sfinansowali. To jest tylko jeden przykład walki z niesprawiedliwością prowadzonej z ogromną nadzieją, która wzywa do radosnego świętowania.

Nadzieja, radość i uwielbienie pojawiają się w dzisiejszych czytaniach biblijnych. Prorok Habakuk raduje się w Panu podczas suszy i zniszczenia zbiorów. Takie świadectwo, że Bóg będzie ze swoim ludem nawet w trudnych dlań chwilach, jest prawdziwym świętem nadziei. Maria idzie do swojej kuzynki Elżbiety, by dzielić z nią radość oczekiwania na dziecko. Śpiewa *Magnificat* jako pieśń nadziei jeszcze przed narodzeniem syna. Apostoł Paweł z więzienia zachęca wspólnotę chrześcijan w Filipi: *Nieustannie radujcie się w Panu!* Radość i uwielbienie w Biblii łączą się z nadzieją na wypełnienie Bożych obietnic

Radosny aspekt kultury dalitów, niosący świadectwo podobne do dobrej nowiny o wierze i nadziei, wykuwał się z ciężkiego doświadczenia ich walki o godność i przetrwanie. Kiedy modlimy się o chrześcijańską jedność w tym tygodniu, zwracamy się ku radości życia, jaką widzimy

w Indiach, i skupiamy się na wierności dalitów dla chrześcijańskiej tożsamości w warunkach, w jakich przyszło im toczyć walkę o życie. Nasze świętowanie chrześcijańskiej jedności, która jeszcze nie została osiągnięta, przejawia się także w nadziei i w walce. Opiera się to na modlitwie Chrystusa, żebyśmy byli jedno, co zostanie osiągnięte Bożymi środkami w wyznaczonym przez Boga czasie. Opiera się to również na wdzięczności za Boży dar jedności i na rozpoznawaniu jedności, której już doświadczamy jako przyjaciele Jezusa, co znajduje wyraz w jednym chrzcie. Opiera się to również na przekonaniu, że Bóg powołuje każdego z nas do pracy na rzecz tej jedności i że wszystkie nasze wysiłki będą przez Boga wykorzystane. Możemy więc z apostołem Pawłem ufnie *w modlitwie i dziękczynieniu powierzać nasze troski Bogu*. Kroczenie ku chrześcijańskiej jedności wymaga, byśmy chodzili z Bogiem w pokorze, radości, uwielbienu, w modlitwie i w nadziei.

MODLITWA

Łaskawy Boże, niech Twój Święty Duch napełni nasze wspólnoty radością i uwielbieniem, byśmy mogli pielęgnować jedność, w której już uczestniczymy, i gorliwie kontynuowali poszukiwanie widzialnej jedności. Radujmy się w wierze i nadziei ludzi, którzy nie chcą, by ich godność była umniejszana, widząc w nich Twoją cudowną łaskę i Twoją obietnicę pokoju. Naucz nas dzielić ich radość i czerpać naukę z ich wytrwałości. Ożywiaj naszą nadzieję i umacniaj naszą decyzję, żebyśmy w imieniu Chrystusa mogli kroczyć razem w miłości, oddając Ci cześć jednym głosem i śpiewając wspólnie modlitwę adoracji. Boże życia, prowadź nas do sprawiedliwości i pokoju. Amen.

TEMATY DO REFLEKSJI

- Jak wygląda dążenie do sprawiedliwości w naszej społeczności? Co w tych działaniach może być źródłem radości i uwielbienia?
- Jak wygląda troska o chrześcijańską jedność? Co jest źródłem radości i uwielbienia na drodze ku jedności chrześcijan?

MATERIAŁY POMOCNICZE

1. Modlitwa powszechna wiernych

- P** – przewodniczący
(przewodnictwo może być podzielone między kilku duchownych)
- D** – diakon
- L** – lektor (lektorzy)
- Z** – zgromadzenie

WZÓR I

(opracowanie: Kościół Ewangelicko-Methodystyczny)

- P** – *Przyjdź, Duchu Stwórco, w okrąg ziem, umysły Twoich nawiedź rzesz.
Napełnij górnej łaski tchem te serca, którym życie ślesz.*
- L** – Przyjdź, Dawco Życia! Niechaj Twa łaska napełni cały świat. Niech wspomaga nas w naszym dążeniu do jedności. Niech pomaga nam we wszystkich działaniach, zmierzających do wyeliminowania niesprawiedliwości w stosunkach pomiędzy ludźmi – niezależnie od ich koloru skóry, stopnia zamożności, czy też poglądów. Niech

uczy nas dialogu z innymi – również z tymi, z którymi nikt nie chce rozmawiać. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

P – *Pocieszycielem Tyś jest zwan, i Najwyższego Boga dar.*

Tyś namaszczaniem duszom dan, zdroj żywy, miłość, ognia żar.

L – Namaść nasze dusze pragnieniem czynienia dobra, ożyw serca, wypełniając je współczuciem dla pogardzanych i odrzuconych, i rozpal w nas żar miłości do całego stworzenia tak, abyśmy mogli – jako dzieci Ziemi – składać dobre świadectwo, działając dla dobra innych ludzi, zwierząt i całej przyrody – aby następne pokolenia mogły cieszyć się wspaniałością tego, co w swej niepojętej mądrości stworzył nasz niebiański Ojciec. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

P – *Tyś w siedmiu darach gościem dusz. Ojcowskich rąk Cię palcem zwą.*
Ty, jak obiecał Ojciec już, wzbogacasz usta mową swą!

L – Udziel nam wszystkim swoich darów, abyśmy potrafili i chcieli czynić sprawiedliwość i pokój. Udziel daru jedności Kościołom, a także wszystkim ludziom dobrej woli na całym świecie, abyśmy zmierzali do wolności i tą wolnością obdarowywali innych. Napełnij nas miłością do Sióstr i Braci z innych Kościołów, abyśmy wspólnie i we wzajemnym szacunku pracowali na rzecz pojednania. Spraw, byśmy przez tę miłość stali się prawdziwymi przyjaciółmi Pana Jezusa. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

P – *O! Wnieś nam światło w zmysłów noc, miłości w serca wylej zdroj!*
Ułomność ciała w czynu moc swą nieustanną łaską zbrój!

L – Dopomóż nam przełamywać wszelkie bariery – i te, wynikające ze słabości ciała, i te, wynikające ze słabości ducha. Ty sam dopomóż nam przewycięzać nasze słabości, abyśmy – wzmocnieni mocą z wysokości – mogli przełamywać również te bariery, które

ludzie zbudowali pomiędzy sobą z powodu różnic w poglądach, zamożności czy koloru skóry. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

P – *W dal odpędź wroga z życia dróg i rychło pokój ześlij nam. Gdy Ty prowadzisz w niebios próg, miniemy wszelkiej złości kłam!*

L – Ucz nas solidarności z innymi ludźmi, abyśmy mogli zobaczyć brata również w tym człowieku, którym pogardza świat, abyśmy mogli przekraczać podziały i uprzedzenia, przez które szatan wprowadza niesprawiedliwość i lęk w nasze życie. Spraw, byśmy potrafili i chcieli pochylić się nad każdym potrzebującym – tak jak czynił to Pan Jezus. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

P – *Daj przez Cię, któryś Prawdy Duch, niech znamy Ojca z Synem wraz I Ciebie, jedno Tchnienie dwóch – wyznajem wiarę w każdy czas.*

L – Spraw, byśmy poznali wszechogarniającą miłość Ojca, objawioną przez Syna. Naucz nas dzielić się tą miłością z innymi ludźmi – młodymi i starymi, bogatymi i biednymi, z kobietami i mężczyznami, ze zdrowymi i chorymi, z odtrąconymi, pogardzanymi i samotnymi. Spraw, byśmy wszyscy mogli jednym głosem wyznawać wiarę, której sprawcą jest Chrystus. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

P – *Niech Bogu Ojcu chwała brzmi, wraz z Synem, który z grobu wstał, I Dawcy pociech, w jednej czci hołd wiekuistych płynie chwał.*

L – Niechaj Twoja chwała, Wiekuisty Boże, wypełnia nasze Kościoły i pobudza nas do radosnego świętowania Twojej obecności i obecności naszych Sióstr i Braci. Niech ta radość – poprzez nasze świadectwo słowa i życia – płynie do innych ludzi i rozprasza ich smutek. Niech staje się naszą codziennością na wspólnej drodze do jedności i sprawiedliwości.

Z – Amen.

WZÓR II

(opracowanie: Kościół Ewangelicko-Methodystyczny)

- P** – Pan Jezus mówi: „Takie jest przykazanie moje, abyście się wzajemnie miłowali, jak Ja was umiłowałem”. W imię miłości Chrystusa módlmy się w pokorze o jedność chrześcijan, wolność dla zniewolonych i sprawiedliwość dla wszystkich ludzi.
- L** – Módlmy się o dialog między Kościołami, o moc i mądrość Ducha Świętego dla patriarchów, biskupów, prezbiterów i diakonów i o to, aby każdy chrześcijanin potrafił rozmawiać ze swym Bratem czy Siostrą w duchu przebaczenia i miłości. Ciebie prosimy:
- Z** – Wysłuchaj nas, Panie!
- L** – Módlmy się o Bożą sprawiedliwość dla narodów, grup etnicznych, różnego rodzaju mniejszości i dla każdego człowieka, aby w świecie pełnym niesprawiedliwości chrześcijańskie świadectwo niosło radość potrzebującym – samotnym, słabym i odrzuconym. Ciebie prosimy:
- Z** – Wysłuchaj nas, Panie!
- L** – Módlmy się za wszystkich chrześcijan, aby pełni miłości Boga, wspólnie nieśli światu świadectwo o wolności dzieci Bożych i dzielili się tą wolnością ze wszystkimi, którzy jeszcze jej nie poznali. Ciebie prosimy:
- Z** – Wysłuchaj nas, Panie!
- L** – Módlmy się za tych, którzy pracują na rzecz zachowania naszego środowiska, zwłaszcza w tych krajach, w których świadomość odpowiedzialności za naszą planetę ciągle jest niska. Spraw, byśmy wszyscy – jako dzieci Ziemi – pamiętali o tym, jak ważna jest

cała przyroda i czynili wszystko, aby następne pokolenia mogły cieszyć się pięknem Bożego stworzenia. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – Módlmy się za wszystkich chrześcijan, niezależnie od przynależności kościelnej – abyśmy wspólnie nieśli sprawiedliwość potrzebującym i budowali pokój oraz wzajemny szacunek pomiędzy wszystkimi ludźmi, stając się w ten sposób przyjaciółmi samego Zbawcy. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – Módlmy się za ofiary wojen i terroryzmu, za osierocone dzieci, za chorych, samotnych i odrzuconych. Módlmy się za tych, którzy egzystują na marginesie społeczeństwa z powodu różnorodnych barier – ubóstwa, kalectwa i nieprzystosowania. Pomóż nam przełamywać te bariery, składając w ten sposób właściwe świadectwo. Ucz nas solidarności ze wszystkimi ludźmi – abyśmy w każdym potrafili dostrzec naszego Brata czy Siostrę. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

P – Panie Jezu Chryste, prowadź nas drogą pokoju, sprawiedliwości i miłości do wszystkich ludzi i do całego stworzenia. Ucz nas kochać nie tylko nasze Siostry i naszych Braci, ale wszystkich ludzi – również przedstawicieli innych religii i niewierzących. Spraw, byśmy wznosząc się ponad podziały wspólnie budowali szczęśliwą przyszłość ludzkości i cieszyli się Twoją miłością, który żyjesz i królujesz z Bogiem Ojcem i Duchem Świętym po wszystkie wieki wieków.

Z – Amen.

WZÓR III

(opracowanie: Kościół Polskokatolicki)

P – Do Jezusa Chrystusa, który jest zawsze obecny w swoim świętym, powszechnym i apostołskim Kościele zanieśmy ufne modlitwy:

L – Módlmy się za Kościół – dzieło Boże – aby na całej ziemi był znakiem obecności Boga pośród wszystkich ludzi. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – Módlmy się za Zwierzchników Kościołów i wszystkich duchownych, niech przez gorliwą pracę duszpasterską głoszą Dobrą Nowinę o Bożym Miłosierdziu. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – Módlmy się za młodzież poszukującą wzorców do naśladowania, aby właśnie w Ewangelii znalazła źródło wolności i nadziei. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – Módlmy się za nasze rodziny – niech będą ostoją prawdziwych wartości moralnych i społecznych. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – Módlmy się za naszą ziemską Ojczyznę, aby zawsze była wierna Krzyżowi i Ewangelii Jezusa Chrystusa. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – Módlmy się za sprawujących władzę, aby pamiętali, że służą wszystkim, również tym najsłabszym. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – Módlmy się za nas tu obecnych, abyśmy poznając przez wiarę naszego Mistrza i Zbawiciela zawsze byli Mu posłuszni. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

P – Panie nasz, Boże, Tobie pragniemy służyć ciałem i duchem, prowadź nas i zachowaj przy sobie po wszystkie nasze dni. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków.

Z – Amen.

WZÓR IV

(opracowanie: Kościół Rzymskokatolicki)

P – Pragnąc wypełnić to, czego Bóg od nas oczekuje, przedstawmy Mu nasze prośby.

L – *Z czym mam wystąpić przed Panem, pokłonić się Bogu Najwyższemu?* Módlmy się za zwierzchników kościelnych, by postęp wiernych w świętości był ich chlubą przed Panem. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – *Oznajmiono ci, człowiecze, co jest dobre.* Módlmy się za odchodzących od Boga, aby głos Ewangelii poruszył ich serca. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

L – *Pan pragnie, abyś wypełniał prawo.* Módlmy się za ustanawiających prawa, za rządzących i sądzących, aby wykonując swoje obowiązki nie zapominali o tym, że mają nad sobą Najwyższego Prawodawcę, Władcę i Sędziego. Ciebie prosimy:

Z – Wysłuchaj nas, Panie!

- L** – *Pan pragnie, abyś okazywał miłość.* Módlmy się za ludzi cierpiących na skutek nienawiści i obojętności, aby zaznali miłości i pociechy. Ciebie prosimy:
- Z** – Wysłuchaj nas, Panie!
- L** – *Pan pragnie, abyś w pokorze chodził ze swoim Bogiem.* Módlmy się za nas samych, abyśmy w czasie naszej ziemskiej pielgrzymki uważnie słuchali słów Pańskich i prowadzili głębokie życie modlitwy. Ciebie prosimy:
- Z** – Wysłuchaj nas, Panie!
- P** – Panie, niech Twoja łaska wypełni w nas to, czego nam brak, abyśmy Cię wielbili teraz i po wszystkie wieki wieków.
- Z** – Amen.

WZÓR V

(opracowanie: Kościół Rzymskokatolicki)

- P** – Nasze życie jest pielgrzymowaniem w obecności Pana. Pełni ufności przedstawmy Mu nasze prośby:
- (**L** – Po każdym wezwaniu na znak zgody odpowiemy: *Amen.*)
- L** – Niech chrześcijanie odnajdą jedno serce i jedną duszę.
- Z** – Amen.
- L** – Niech pasterze wspólnot uczą je słuchać Pana.
- Z** – Amen.
- L** – Niech małżeństwa i rodziny będą szkołą miłości.
- Z** – Amen.

L – Niech spragnieni sprawiedliwości zostaną nasyceni.

Z – Amen.

L – Niech poddawani zniewoleniom grzechu doświadczą wolności dzieci Bożych.

Z – Amen.

L – Niech owoce ziemi służą wszystkim ludziom.

Z – Amen.

L – Niech każdy z nas coraz bardziej otwiera się na dar Bożej przyjaźni.

Z – Amen.

P – W duchu pokory i z sercem skruszonym stajemy przed Tobą, Boże, ufni, że nas wysłuchasz przez Chrystusa Pana naszego.

Z – Amen.

WZÓR VI

(opracowanie: Kościół Prawosławny)

D – W pokoju do Pana módlmy się.

Z – Panie, zmiłuj się.

D – O pokój z wysokości i zbawienie dusz naszych, do Pana módlmy się.

Z – Panie, zmiłuj się.

D – O pokój całego świata, stałość świętych Bożych Kościołów i zjednoczenie wszystkich, do Pana módlmy się.

Z – Panie, zmiłuj się.

- D** – Za tę świątynię i za tych, którzy z wiarą, pobożnością i bojaźnią Bożą wchodzą do niej, do Pana módlmy się.
- Z** – Panie, zmiłuj się.
- D** – Za zwierzchników Kościołów, za czcigodne kapłaństwo, w Chrystusie diakonię, za całe duchowieństwo i lud, do Pana módlmy się.
- Z** – Panie, zmiłuj się.
- D** – O zachowanie w opiece Bożej naszej ojczyzny, do Pana módlmy się.
- Z** – Panie, zmiłuj się.
- D** – Za to miasto, za wszystkie miasta i krainy, i za wszystkich wiernych żyjących w nich, do Pana módlmy się.
- Z** – Panie, zmiłuj się.
- D** – O dobrą pogodę, obfitość plonów ziemi i czasy spokojne, do Pana módlmy się.
- Z** – Panie, zmiłuj się.
- D** – Za żeglujących, podróżujących, chorych, cierpiących, uwięzionych oraz o ich wybawienie, do Pana módlmy się.
- Z** – Panie, zmiłuj się.
- D** – O wybawienie nas z wszelkiego utrapienia, gniewu i niebezpieczeństwa, do Pana módlmy się.
- Z** – Panie, zmiłuj się.
- D** – Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.
- Z** – Panie, zmiłuj się.
- P** – Panie Boże nasz, którego władza jest nieogarniona i chwała niedościgniona, którego miłosierdzie jest bez miary i przyjaźń do człowieka niewypowiedziana, Ty sam, Władco, w łaskawości

Twojej wejrzyj na nas i na ten święty dom i daj nam i tym, którzy się z nami modlą, bogactwo miłosierdzia Twego i obfitość łask Twoich. Albowiem przynależy Tobie wszelka chwała, cześć i pokłon, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Z – Amen.

WZÓR VII

(modlitwy wstawiennicze z nabożeństwa ekumenicznego – s. 26-27)

2. Niektóre kluczowe daty z historii Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan

- ok. 1740 W Szkocji spotykamy się z ruchami charyzmatycznymi, mającymi powiązania z Kościołami Ameryki Północnej, których przesłanie odnowy zawiera modlitwy za inne Kościoły i z innymi Kościołami.
- 1820 Ks. James Haldane Stewart publikuje „Wskazówki dla ogólnego zjednoczenia chrześcijan na rzecz wylania Ducha Świętego”.
- 1840 Ks. Ignatius Spencer, nawrócony katolik, występuje z propozycją „Zjednoczenia w Modlitwie dla Jedności”.
- 1867 Pierwsza Konferencja Biskupów Anglikańskich w Lambeth w „Preambule” do swych „Rezolucji” podkreśla wagę modlitwy o jedność.
- 1894 Papież Leon XIII zachęca do przeprowadzania Oktawy Modłów o Jedność w kontekście świąt Zesłania Ducha Świętego.
- 1908 Obchody „Oktawy Jedności Kościoła” zostały zainicjowane w styczniu przez księdza Paula Wattsona.

- 1926 Ruch „Wiara i Ustrój” rozpoczyna wydawanie „Materiałów Pomocniczych na Oktawę Modłów o Jedność Chrześcijan”.
- 1935 Ks. Paul Couturier z Francji popiera Powszechny Tydzień Modlitwy o Jedność Chrześcijan opierając się na modlitwie o jedność, *jakiej chce Chrystus i przez środki, których On chce*.
- 1958 Centrum „Jedność Chrześcijan” (Lyon, Francja) i Komisja „Wiara i Ustrój” Światowej Rady Kościołów rozpoczynają wspólne przygotowania materiałów na Tydzień Modlitw.
- 1964 „Dekret o ekumenizmie” II Soboru Watykańskiego podkreśla fakt, że modlitwa jest duszą ruchu ekumenicznego i w ten sposób zachęca do obchodzenia Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan.
- 1966 Komisja „Wiara i Ustrój” Światowej Rady Kościołów i Sekretariat ds. Jedności Chrześcijan (obecnie Papieska Rada ds. Popierania Jedności Chrześcijan) rozpoczynają wspólne oficjalne przygotowania tekstu na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan (wykorzystanego po raz pierwszy w 1968 r.)
- 1975 Projekt początkowy tekstów Tygodnia Modlitw został przygotowany przez wspólnotę lokalną, następnie przepracowany przez Komisję „Wiara i Ustrój” oraz Papieską Radę ds. Popierania Jedności Chrześcijan. Staje się to praktyką lat następnych.
- 1998 Po raz pierwszy w Polsce Rada ds. Ekumenizmu Konferencji Episkopatu Polski i Polska Rada Ekumeniczna wydają wspólnie zeszyt na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan.
- 2004 Komisja „Wiara i Ustrój” i Papieska Rada ds. Popierania Jedności Chrześcijan decydują, że broszury z tekstami na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan będą wspólnie publikowane i prezentowane w tym samym formacie.
- 2008 Obchody stulecia Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan.

3. Tematy Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan

Opracowywane we współpracy Komisji „Wiara i Ustrój” Światowej Rady Kościołów i Papieskiej Rady (niegdyś Sekretariatu) ds. Popierania Jedności Chrześcijan od 1968 r.:

- 1968 *Ku chwale Jego majestatu* (Ef 1,14).
1969 *Powołani do wolności* (Ga 5,13).
Spotkanie przygotowawcze w Rzymie, Włochy.
1970 *Jesteśmy współpracownikami Boga* (1 Kor 3,9).
Spotkanie przygotowawcze w klasztorze Niederaltaich, RFN.
1971 (...) *i komunია Ducha Świętego* (2 Kor 13,13).
Spotkanie przygotowawcze w Bari, Włochy.
1972 *Przykazanie nowe daję wam* (J 13,34).
Spotkanie przygotowawcze w Genewie, Szwajcaria.
1973 *Panie, naucz nas modlić się* (Łk 11,1).
Spotkanie przygotowawcze w opactwie Montserrat, Hiszpania.
1974 *Niechaj wszelki język wyznaje, że Jezus Chrystus jest Panem* (Flp 2,11).
Spotkanie przygotowawcze w Genewie, Szwajcaria.
W kwietniu 1974 do Kościołów został zaadresowany list w sprawie utworzenia grup lokalnych, które mogą uczestniczyć w przygotowywaniu tekstów na Tydzień Modlitw. Grupa australijska była pierwszą, która się zaangażowała przygotowując początkowy projekt broszury na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan na 1975 r.
1975 *To jest wola Ojca, aby wszystko na nowo zjednoczyć w Chrystusie jako Głowie* (Ef 1,10).
Projekt tekstu opracowany przez grupę australijską – spotkanie przygotowawcze w Genewie, Szwajcaria.

- 1976 *Jesteśmy powołani do stawania się podobnymi Jemu* (1 J 3,2).
Projekt tekstu opracowany przez Konferencję Kościołów na Karaibach – spotkanie przygotowawcze w Rzymie, Włochy
- 1977 *Nadzieja zawieść nie może* (Rz 5,1-5).
Projekt tekstu opracowany w Libanie, podczas wojny domowej – spotkanie przygotowawcze w Genewie, Szwajcaria.
- 1978 *Nie jesteście już obcymi* (Ef 2,13-22).
Projekt tekstu opracowany przez ekumeniczną grupę Manchester, Anglia.
- 1979 *Służcie sobie wzajemnie ku chwale Bożej* (1 P 4,7-11).
Projekt tekstu opracowany w Argentynie – spotkanie przygotowawcze w Genewie, Szwajcaria.
- 1980 *Przyjdź Królestwo Twoje* (Mt 6,10).
Projekt tekstu opracowany przez grupę ekumeniczną z Berlina, NRD – spotkanie przygotowawcze w Mediolanie, Włochy.
- 1981 *Różne są dary łaski, lecz ten sam Duch* (1 Kor 12,3b-13).
Projekt tekstu opracowany przez Ojców z Graymoor, USA – spotkanie przygotowawcze w Genewie, Szwajcaria.
- 1982 *Niech wszyscy znajdą swój dom w Tobie, o Panie* (Ps 84).
Projekt tekstu opracowany w Kenii – spotkanie przygotowawcze w Mediolanie, Włochy.
- 1983 *Jezus Chrystus, Życiem świata* (1 J 1,1-4).
Projekt tekstu opracowany przez grupę ekumeniczną z Irlandii – spotkanie przygotowawcze w Céligny (Bosey), Szwajcaria.
- 1984 *Powołani do jedności przez Krzyż naszego Pana* (1 Kor 2,2; Kol 1,20).
Spotkanie przygotowawcze w Wenecji, Włochy.

- 1985 *Ze śmierci do życia z Chrystusem* (Ef 2,4.7).
Projekt tekstu opracowany na Jamajce – spotkanie przygotowawcze w Grandchamp, Szwajcaria)
- 1986 *Będziecie moimi świadkami* (Dz 1,6.8).
Teksty zaproponowane w Jugosławii (Słowenii) – spotkanie przygotowawcze w Jugosławii.
- 1987 *Zjednoczeni w Chrystusie jesteśmy nowym stworzeniem* (2 Kor 5,17).
Projekt tekstu opracowany w Anglii – spotkanie przygotowawcze w Taizé, Francja.
- 1988 *Miłość Boga usuwa lęk* (1 J 4,18).
Projekt tekstu opracowany we Włoszech – spotkanie przygotowawcze w Pinerolo, Włochy.
- 1989 *Budować wspólnotę: jedno Ciało w Chrystusie* (Rz 12,5-6a).
Projekt tekstu opracowany w Kanadzie – spotkanie przygotowawcze w Whaley Bridge, Anglia.
- 1990 *Aby wszyscy byli jedno (...) aby świat uwierzył* (J 17).
Projekt tekstu opracowany w Hiszpanii – spotkanie przygotowawcze w Madrycie, Hiszpania.
- 1991 *Chwalcie Boga wszystkie narody* (Ps 117; Rz 15,5-13).
Projekt tekstu opracowany w Niemczech – spotkanie przygotowawcze w Rotenburgu nad Fuldą, Niemcy.
- 1992 *Ja jestem z wami (...) idźcie więc* (Mt 28,16-20).
Projekt tekstu opracowany w Belgii – spotkanie przygotowawcze w Bruges, Belgia.
- 1993 *Zanieść owoce Ducha Świętego dla jedności chrześcijan* (Ga 5,22-23).
Projekt tekstu opracowany w Zairze – spotkanie przygotowawcze pod Zurychem, Szwajcaria.

- 1994 *Dom Boga: wezwani, aby być jednego serca i jednego ducha* (Dz 4, 23-35).
Projekt tekstu opracowany w Irlandii – spotkanie przygotowawcze w Dublinie, Irlandia.
- 1995 *Koinonia: komunია w Bogu i między sobą* (J 15,1-17).
Projekt tekstu opracowany przez Komisję „Wiara i Ustrój” – spotkanie przygotowawcze w Bristolu, Anglia.
- 1996 *Słuchajcie, stoję u drzwi i kołaczę* (Ap 3,14-22).
Projekt tekstu opracowany w Portugalii – spotkanie przygotowawcze w Lizbonie, Portugalia.
- 1997 *W imię Chrystusa (...) pojednajcie się z Bogiem* (2 Kor 5,20).
Projekt tekstu opracowany w Skandynawii – spotkanie przygotowawcze w Sztokholmie, Szwecja.
- 1998 *Duch Święty wspiera nas w słabości naszej* (Rz 8,14-27).
Projekt tekstu opracowany we Francji – spotkanie przygotowawcze w Paryżu, Francja.
- 1999 *Bóg zamieszka wraz z nimi i będą oni Jego ludem, a On będzie Bogiem z nimi* (Ap 21,3).
Projekt tekstu opracowany w Malezji – spotkanie przygotowawcze w klasztorze Bose, Włochy.
- 2000 *Niech będzie błogosławiony Bóg, który nappełnił nas wszelkim błogosławieństwem w Chrystusie* (Ef 1,3).
Projekt tekstu opracowany przez Radę Kościołów Bliskiego Wschodu – spotkanie przygotowawcze w sanktuarium La Verna, Włochy.
- 2001 *Ja jestem Drogą i Prawdą, i Życiem* (J 14,6).
Projekt tekstu opracowany w Rumunii – spotkanie przygotowawcze w Vulcan, Rumunia.

- 2002 *U Ciebie jest źródło życia* (Ps 36,10).
Projekt tekstu opracowany przez Radę Konferencji Episkopatów Europy (CCEE) i Konferencję Kościołów Europejskich (KEK) – spotkanie przygotowawcze w Centrum ekumenicznym Ottmaring k. Augsburga, Niemcy.
- 2003 *Ten skarb przechowujemy w glinianych naczyniach* (2 Kor 4,7).
Projekt tekstu opracowany w Argentynie – spotkanie przygotowawcze w Centrum ekumenicznym Los Rubios w Maladze, Hiszpania.
- 2004 *Mój pokój wam daję* (J 14,27).
Projekt tekstu opracowany w Aleppo, Syria – spotkanie przygotowawcze w Palermo, Sycylia.
- 2005 *Chrystus jedynym fundamentem Kościoła* (1 Kor 3,1-23).
Projekt tekstu opracowany na Słowacji – spotkanie przygotowawcze w Piestanach, Słowacja.
- 2006 *Gdzie dwóch albo trzech gromadzi się w Moje imię, tam jestem pośród nich* (Mt 18,20).
Projekt tekstu opracowany w Irlandii – spotkanie przygotowawcze w Prosperous, Co. Kildare, Irlandia.
- 2007 *Nawet głuchym przywraca słuch i niemym mowę* (Mk 7,37).
Projekt tekstu opracowany w Afryce Południowej – spotkanie przygotowawcze w Faverges, Francja.
- 2008 *Nieustannie się módlcie* (1 Tes 5,17).
Projekt tekstu opracowany w USA – spotkanie przygotowawcze w Graymoor, Garrison, USA.
- 2009 *Aby byli jedno w twoim ręku* (Ez 37, 19)
Projekt tekstu opracowany w Korei – spotkanie przygotowawcze w Marsylii, Francja.

- 2010 *Wy jesteście tego świadkami* (Łk 24,48)
Projekt tekstu opracowany w Szkocji – spotkanie przygotowawcze w Glasgow, Szkocja.
- 2011 *Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i w modlitwach* (Dz 2, 42).
Projekt tekstu opracowany w Jerozolimie – spotkanie przygotowawcze w Saydnaya, Syria.
- 2012 *Przemienieni przez zwycięstwo Jezusa Chrystusa* (por. 1 Kor 15,51-58).
Projekt tekstu opracowany w Polsce – spotkanie przygotowawcze w Warszawie.
- 2013 *Czego Bóg od nas oczekuje?* (por. Mi 6,6-8).
Projekt tekstu opracowany w Indiach – spotkanie przygotowawcze w Bangalore, Indie.

SPIS TREŚCI

Część I: Wprowadzenie

1. Słowo polskiego Komitetu Redakcyjnego	3
2. Tekst biblijny	7
3. Wprowadzenie w tematykę roku 2013	7
4. Kościoły i ruch ekumeniczny w Indiach	14

Część II: Nabożeństwo ekumeniczne

1. Wprowadzenie do nabożeństwa	17
1. Struktura nabożeństwa	18
2. Przebieg nabożeństwa	19

Część III: Poszczególne dni Tygodnia

DZIEŃ PIERWSZY <i>piątek, 18 stycznia 2013 r.</i>	29
DZIEŃ DRUGI <i>sobota, 19 stycznia 2013 r.</i>	34
DZIEŃ TRZECI <i>niedziela, 20 stycznia 2013 r.</i>	39
DZIEŃ CZWARTY <i>poniedziałek, 21 stycznia 2013 r.</i>	44
DZIEŃ PIĄTY <i>wtorek, 22 stycznia 2013 r.</i>	50
DZIEŃ SZÓSTY <i>środa, 23 stycznia 2013 r.</i>	54
DZIEŃ SIÓDMY <i>czwartek, 24 stycznia 2013 r.</i>	58
DZIEŃ ÓSMY <i>piątek, 25 stycznia 2013 r.</i>	63

Część IV: Materiały pomocnicze

1. Modlitwa powszechna wiernych 69
2. Niektóre kluczowe daty z historii Tygodnia Modlitw 79
3. Tematy Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan 81